

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Historie a současnost Střední zemědělské školy a střední odborné školy
Poděbrady

History and Present of the Secondary Agricultural School and the Secondary
Technical School of Poděbrady

Ludmila Ptáčková

Vedoucí práce: PhDr. Ivo Syřiště, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Historie a současnost Střední zemědělské školy a střední odborné školy Poděbrady potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 9. 7. 2021

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce panu PhDr. Ivu Syřištovi, Ph.D., za jeho odborné rady a vedení. Dále děkuji Ing. Miroslavu Tomkovi za poskytnutí mnoha cenných materiálů, fotografií či postřehů a pedagogickému sboru Střední zemědělské školy v Poděbradech za vstřícnost a umožnění rozhovorů. Můj vděk též patří kolektivu Polabského muzea v Poděbradech za vyhledání archivních materiálů pro mou práci a v neposlední řadě také děkuji Mgr. Zdenku Krutkovi, MBA., za podporu při psaní této práce.

ABSTRAKT

Střední zemědělská škola v Poděbradech je jedna z prvních prvorepublikových škol, která byla založena pro tehdejší výchovu zemědělských odborníků. Cílem této bakalářské práce je ucelené zmapování historického vývoje školy od prvotní myšlenky jejího založení až po současnost. Tato škola je již od prvopočátku pokládána za velice významnou školu v regionu a v průběhu její existence byla svědkem velkého rozmachu, ale i temného období. Další sledovaný aspekt je současná situace školy z hlediska zájmu o nově vzniklé obory, počet hlásících se žáků a zda jsou v dnešní době zemědělské obory atraktivní pro nastávající generaci, která si volí budoucí povolání.

KLÍČOVÁ SLOVA

Absolvent, budova, historie, odborné vzdělávání, školství, zemědělství

ABSTRACT

The high school specializing in agricultural study in the city of Podebrady is one of the first schools from the First Republic founded for the education of agricultural professionals.

The goal of this Bachelor thesis is a comprehensive description of the school history from the first mention of its founding up to today. When founded, this high school had been considered as a very significant school in the region. It has experienced not only success but also difficult times throughout its history.

The school is now concerned about the public interest in the new fields of study, how many students would like to register and whether the agricultural studies are attractive for the new generation.

KEYWORDS

Building, farming, graduate, history, school, vocational education

Obsah

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 VÝVOJ ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	10
1.1 Počátky vzniku prvních školských zařízení v 18. století.....	10
1.2 Vývoj zemědělských škol v Československém státě po roce 1918.....	12
2 ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ A TRH PRÁCE	15
2.1 Přehled oborů vzdělávání	15
2.2 Vývoj počtu absolventů v zemědělských oborech	16
PRAKTICKÁ ČÁST	19
3 VZNIK ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLY V PODĚBRADECH.....	19
3.1 Polabí.....	19
3.2 Založení školy	19
3.3 Výstavba školy	21
3.4 Škola jako funkcionalistický skvost.....	24
4 HISTORIE ŠKOLY V RŮZNÝCH OBDOBÍ.....	25
4.1 První roky školy	25
4.2 Období okupace.....	27
4.3 Období poválečné.....	28
4.4 Období 60. let.....	31
4.5 Období 70. a 80. let	32
4.6 90. léta	33
4.7 Období po roce 2000	40
4.8 Škola 100 let slavící a její úspěchy	45
4.9 Ředitelé školy	46

4.10	Názvy školy v jednotlivých obdobích.....	46
5	ROZHOVORY	48
5.1	Rozhovor s Ing. Janem Krebsem.....	48
5.2	Rozhovor s PaedDr. Zdenkou Albertovou	49
5.3	Rozhovor s Ing. Michaelou Znamínkovou.....	51
6	ZÁVĚR.....	54
7	SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ.....	56
	Seznam příloh.....	59
	Seznam obrázků použitých v textu.....	67
	Seznam tabulek.....	68

ÚVOD

Střední zemědělská škola v Poděbradech je jedna z prvních prvorepublikových škol, která byla založena pro tehdejší výchovu zemědělských odborníků. Strategická byla volba místa v úrodném Polabí, které je nazýváno Zlatým pruhem země české. V době svého vzniku patřila k nejmodernějším vzdělávacím institucím a mezi její absolventy patří celá řada významných osobností z řad úspěšných farmářů, či vedoucích výzkumných ústavů a vysokých škol.

Teoretická část bakalářské práce popisuje historický vývoj zemědělských škol na území České republiky od tereziánské doby až po rok 1948. Nutno poznamenat, že tento vývoj je značně ovlivněn historickými událostmi naší země. Právě Tříletá vyšší hospodářská škola v Poděbradech, jak zněl její prvotní název, vznikla v období mezi dvěma světovými válkami jako jediná škola svého typu v poděbradském okrese. V této části jsem se také zaměřila na to, jak v této době vypadala síť zemědělských škol a jaké vzdělání nabízely. Současně je práce doplněna o přehled soudobých zemědělských oborů, realizovaných v systému českého odborného vzdělávání.

Cílem této práce je ucelené zmapování historického vývoje školy až do současné doby. V praktické části je uvedena prvotní myšlenka jejího samotného založení, která sahá až do roku 1907, a pokračuje unikátní výstavbou funkcionalistické budovy významného architekta Vojtěcha Kerharta na okraji města Poděbrad. Tato část dále charakterizuje jednotlivá školní léta v proměnách času. Zároveň se snaží odpovědět na otázku, co v současné době škola dělá pro to, aby zvýšila atraktivnost a přilákala tak své zájemce, kteří buďto mají pozitivní vztah k zemědělství nebo se ještě rozhlíží a škola je pro ně pouze terciálním vzděláním.

Praktická část je zpracovaná jako případová studie jedné školy na základě kvalitativního výzkumu. V počáteční fázi výzkumu byla zvolena metoda formou studie literatury a dostupných archivních materiálů, jejichž snahou bylo nashromáždit dostatečné množství informací, aby nabyté poznatky mohly být dány do souvislostí a byly lépe pochopeny. Další použitou metodou je obsahová analýza dokumentace, u které je důležité promyšleně a pečlivě vybírat informace, nezbytné pro naplnění cíle. Dále následovala její obsahová interpretace a chronologické seřazení. V závěru je práce doplněna o nestrukturované rozhovory nejen se současnými, ale i bývalými pedagogy školy. Významným obohacením

této práce je využití metody orální historie, která má neméně důležitý přínos a využívá bohatost paměti a vzpomínek těch, kteří měli co do činění s historií školy.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VÝVOJ ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Zemědělská výroba pokrývá nejzákladnější potřeby člověka a z hlediska vývoje lidstva je pokládána za nejstarší a nejrozvinutější odvětví v historii. V počátcích hospodaření se zkušenosti a poznatky přenášely z otce na syna, z generace na generaci a bez základního vzdělávání. V období feudalismu byl vývoj zemědělství zpomalen poddanstvím a nevolnictvím. To mělo za následek, že rolníci neměli dostatek času se věnovat svému hospodářství. Nedodržel se trojpolní systém hospodaření a stavy dobytka, které byly nutné na obdělávání půdy, nebyly dostatečně velké. (Černohorský, 1980)

Zemědělské školství se ve srovnání s průmyslovým vyvíjelo velice pomalu. Zásadním zlomem v jeho vývoji bylo datum 7. září 1848, kdy bylo zrušeno poddanství a robotnické povinnosti. (Hora-Horejš, 1998) Rolníci dostali půdu do svého vlastnictví a získali tak občanskou rovnoprávnost. (Černohorský, 1980)

1.1 Počátky vzniku prvních školských zařízení v 18. století

První zemědělskou školu založil roku 1728 opat Otmar Daniel Zincke na panství břevnovského kláštera. Jednalo se o Teoreticko-hospodářskou školu, která sloužila 10 let, což bylo na tehdejší dobu poměrně dlouho. V roce 1867 byla v Praze zřízena Vlastenecko-hospodářská společnost a v roce 1770 Soukromá hospodářská společnost v Olomouci. Obě této společnosti byly neškolské instituce a sloužily pouze jako poradní orgán. Další rozvoj a pokrok v zemědělské výrobě se mezi rolníky dostával prostřednictvím rad z tisku, kde bylo například publikováno to, jak zlepšovat chov dobytka, pěstovat plodiny apod. (Černohorský, 1980)

V letech 1777 až 1781 byla v Kníně založena včelařská škola, kterou navštěvovali nejen sedláci, ale i zájemci z širokého okolí. V té době byl med pokládán za velice důležitou surovinu, protože se jednalo o jediné domácí sladidlo. Škola však ještě zdaleka neměla podobu a srovnání se školami dnešními. Za školu, která se přibližuje dnešnímu školství, můžeme považovat až soukromou Selskou školu v Trnové u Zbraslavi, kterou založil v roce 1790 obrozenec a rytíř Jan ze Schönfeldu. Jednalo se o první školu svého druhu ve Střední

Evropě. Zde vznikla první česká zemědělská učebnice tzv. Selská kniha, kterou pro své žáky vydal právě zakladatel této školy. (Černohorský, 1980)

Další významnou školou se stal Ekonomický ústav v Českém Krumlově, který byl založen roku 1800 pro školení výše postavených synů hospodářských úředníků. Na svou dobu zde byla velmi pokroková organizace teoretického a praktického vyučování.

Roku 1848 vzniklo ministerstvo zemědělství, jehož snahou bylo vzbudit zájem o zemědělskou výrobu na obecných školách a tím zakládat základní rolnické školy. Velkou roli měla již výše zmíněná Vlastenecká hospodářská škola, díky které vznikly v roce 1850 další české a německé rolnické školy. První z těchto škol byla původně tříletá česká škola v Rabíně na Vodňansku a dvouletá německá rolnická škola v Děčíně – Libverdě. O obě uvedené školy byl v té době značný zájem. Dále vznikaly i školy soukromé jako například První hospodářská a lesnická škola v Čechách v roce 1853 nebo o tři roky později na usedlosti Kolčavka u Libně. Tyto školy neměly dlouhou budoucnost. Roku 1862 kníže Josef Colloredo-Mansfeld na svém panství v Opočně založil Českou jednoletou školu rolnickou a o rok později vznikla Dvouletá rolnická škola ve Stěžerách, kterou zřídil Jan Harrach. Další škola, která započala vyučování v roce 1864, vznikla v Hracholuskách u Roudnice.

Doteď jsme mluvili o obecných školách, ale velká pozornost byla věnována i školám reálným. V šedesátých letech 19. století byl velký rozvoj právě těchto škol, které sloužily k přípravě na zaměstnání a vyššímu studiu. Při těchto školách vznikaly školy rolnické. Jednou z nich byla škola v Kadani, která byla založena v roce 1860. O dva roky později ještě Praktická škola kraje Žateckého, další z nich byla v Neumětelích na Berounsku, a nakonec ještě škola ve městě Chrudim. (Černohorský, 1980)

Dalším významným rokem pro vývoj zemědělského školství byl rok 1885, kdy Zemský sněm království Českého vydal zákoník, kde jsou uvedeny základní pravidla ke zřízení hospodářských škol v Čechách. Byly zřizovány dvouleté školy rolnické, které měly za úkol nejenom poskytovat výuku drobným rolníkům, ale i vzdělávat nižší úředníky, kteří sloužili službu ve velkostatech. Vysokoškolské zemědělské vzdělávání bylo realizováno pouze při přírodovědeckých oborech České vysoké školy technické na Karlově Univerzitě. (Průcha, 2019)

Na základě vídeňského sjezdu zemědělců v roce 1868 stanovilo ministerstvo orby počínaje rokem 1869 třístupňovou soustavu zemědělského školství a to:

- rolnické školy,
- vyšší hospodářské školy,
- vysoké školy hospodářské. (Černohorský, 1980)

1.2 Vývoj zemědělských škol v Československém státě po roce 1918

V roce 1918 bylo na území Čech a Moravy 106 škol, kde se vyučovalo jazykem českým a 53 škol s vyučovacím jazykem německým. (Černohorský, 1980)

Právě do této doby spadá vznik jediné střední školy v poděbradském okrese, a to Vyšší hospodářské školy v Poděbradech, o které se podrobněji rozepíšu v teoretické části této bakalářské práce.

Situace po vzniku Československého státu byla pro zemědělské školy nepřející jak po finanční stránce, tak i po té odborné. Byla nezbytná reforma celého zemědělského školství. Bylo nutné zajistit vzdělávání učitelů a zjistit potřeby tehdejších středních rolníků a stav zemědělské výroby. Aby vyučování odpovídalo potřebám tehdejší doby v nově vzniklém státě, byly zkušenosti čerpány ze zemí, které byly daleko vyspělejší. Proto se konaly tzv. celostátní učitelské porady nebo konference. Tyto konference měly velký význam pro vývoj zemědělského školství, protože se jich zúčastňovali nejen učitelé či zemědělci, ale i výzkumní a vědečtí pracovníci. (Černohorský, 1980)

Nejnižším typem zemědělských škol byly lidové školy hospodářské. Jednalo se o venkovské školy, které byly zřizovány při školách obecných. Školy tohoto typu byly velice rozšířené, protože nebyly náročné na materiální vybavení. Jejich úkolem bylo prohlubování učiva škol obecných či měšťanských. Důraz byl kladen na vzdělání zemědělské a občanskou výchovu. Školy byly dvouleté a společné pro dívky i chlapce. Návštěva těchto škol byla povinná, a to ve věku od 14 do 16 let (v některých případech od 15 do 17 let). Školy byly velmi oblíbené a počátkem roku 1932 jich bylo založeno více než 1000. Tyto školy podléhaly tehdejšímu ministerstvu školství. (Černohorský, 1980)

V roce 1919 vznikla překvapivě Vysoká škola zemědělská v Brně, nikoliv v hlavním městě Praha. O rok později pak Vysoká škola zemědělského a lesnického inženýrství jako

samostatná fakulta při Českém vysokém učení technickém v Praze. Třetí vysoká škola ještě v Libverdě u Děčína. (Černohorský, 1980)

Absolventi těchto škol po složení druhé státní zkoušky získali akademický titul inženýr. Jejich úkolem bylo vzdělávání vědeckých pracovníků v zemědělství, budoucí velkostatkáře, nájemce, úředníky státních a zemských úřadů nebo budoucí učitele zemědělských škol. (Černohorský, 1980)

K nižším školám zemědělským patřily i rolnické školy, odborné školy hospodářské a jednorocní školy hospodářské. Rolnické školy hospodářské vychovávaly samostatné zemědělské podnikatele pro menší a střední statky. Vyučování bylo dvouleté a celoroční. Předměty byly teoretické i praktické. Důraz byl především kladen na praktický trénink žáků. Z tohoto důvodů začaly při těchto školách vznikat školní statky. Nejstarší rolnická škola v Čechách je již výše zmíněná škola v Rabíně u Netolic z roku 1850 a německá škola rolnická škola v Libverdě u Děčína. Jednorocní školy hospodářské byly určeny pro chudší vrstvy obyvatel, které se živili zemědělstvím. (Černohorský, 1980)

Dalším opatřením bylo zjednodušení soustavy škol ještě z pozůstatků Rakouska-Uherska. Byly zrušeny hospodářské akademie a střední hospodářské školy. Místo nich vznikly čtyřleté vyšší hospodářské školy. Tím došlo ke sjednocení a zjednodušení systému na celém území republiky. Střední hospodářské školy byly přeměněny na vyšší hospodářské školy a dále na vyšší rolnické školy. Další změnou, o kterou bylo usilováno již od začátku vzniku republiky, bylo jejich postátnění. Soukromé školy byly zřizovány pouze se souhlasem ministerstva zemědělství. Z důvodu pozemkové reformy se změnilo i pojetí a cíl zemědělských škol. Dříve výchova úředníků, teď přijímání zájemců, u kterých bude záruka, že budou hospodařit na svých polnostech a statcích. Podmínky pro přijetí byly, že uchazeči museli dovršit patnáctý rok a mít dokončenou střední nebo měšťanskou školu. Další podmínkou byly přijímací zkoušky z jazyka, počtů a měřictví. (Černohorský, 1980)

K zemědělským školám patřily i školy zahradnické a ovocnářsko-potravinářské, které byly vyššího i nižšího typu. Dále sem patřily různé speciální školy a to družstevní, lékařské, mlékařské, rybářské, drůbežnické, meliorační, a nakonec školy lesnické, které byly opět vyšší či nižší. (Černohorský, 1980)

Další opatření bylo sjednocení jednotlivých typů škol do jednotné celostátní soustavy. Bylo stanoveno čtyřleté studium, jednotné učební plány, osnovy a období prázdnin. Vše bylo pod vlivem agrární strany, která měla velký vliv na volbu vedení jednotlivých škol. Teprve v roce 1948 došlo k celkovému postátnění zemědělských škol. (Černohorský, 1980)

2 ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ A TRH PRÁCE

Odborné vzdělávání a trh práce mezi sebou velice úzce souvisí. Nabídka volných pracovních sil a poptávka zaměstnanců by měla být v rovnováze. Aby tato skutečnost fungovala a bylo o ní maximálně usilováno, musí mít Ministerstvo školství České republiky informace o potřebách zaměstnavatelů na trhu práce. Tato zpětná vazba vede k rozvoji vzdělávání. Uvedené problematice se dlouhodobě věnuje Národní ústav pro vzdělávání (NÚV). Každoročně shromažďuje a zpracovává přehled žáků dle oborů na středních i vyšších odborných školách. Vedle uplatnění absolventů sleduje i nezaměstnanost. Všechny tyto zpracované údaje zveřejňuje na webových stránkách www.infoabsolvent.cz a www.nuv.cz. Skladba absolventů velice souvisí se skladbou nově přijatých žáků. Je to předzvěst, jakým způsobem se budou vyvíjet počty žáků a složení absolventů v dalších letech. (NÚV, 2014)

2.1 Přehled oborů vzdělávání

Do zemědělských oborů patří ty, které jsou ze skupiny 41 zemědělství a lesnictví. Někdy se můžeme setkat, že jsou společně uváděny s obory ze skupiny 43 veterinářství a veterinární prevence. (NÚV, 2014)

V příložené tabulce uvádím přehled oborů vzdělávání ze skupiny 41 zemědělství a lesnictví včetně z výše zmíněné skupiny 43 veterinářství a veterinární prevence. Obory jsou rozdělené dle kategorií, protože v České republice je střední vzdělávání uskutečňováno různými institucemi v několika kategoriích. Uvedené obory jsou v současné době v nabídce pro žáky, kteří vycházejí ze základní školy. (Průcha, 2019)

Tabulka č. 1 – Přehled kategorií a oborů zemědělských oborů

Kategorie	Obor vzdělávání	Kategorie	Obor vzdělávání
M	Rostlinolékařství	L5	Zemědělství-rybářství
	Veterinářství		Rybářství
	Agropodnikání		Zahradnictví
	Vinohradnictví		Mechaniz. zem a les. hosp.
	Rybářství		Mechanizace zemědělství
	Chovatelství		Zemědělec-farmář
	Zahradnictví		Včelař
	Mechanizace a služby		Zahradník
	Lesnictví		Rybář
E	Farmářské práce	H	Jezdec a chovatel koní
	Zemědělské práce		Kovář a podkovář
	Sadov. a květinář. práce		Podkovář a zemědělský kovář
	Zahradnické práce		Opravář zemědělských strojů
	Zahradnická výroba		Mechanizátor les. výroby
	Opravářské práce		Lesní mechanizátor
	Lesnické práce		Opravář lesnických strojů
L0	Chovatel cizokrajných zvířat	Zpracovatel dřeva	

Zdroj: WWW.edu.cz a Národní pedagogický institut ČR

2.2 Vývoj počtu absolventů v zemědělských oborech

Dle Národního pedagogického institutu ČR počet nově přijatých žáků na zemědělských oborech v denní formě do roku 2012 mírně poklesl a v následujících letech se ustálil na 5 až 5,5 tisíc žáků. Rozdíl v počtu přijatých žáků se liší v jednotlivých kategoriích oborů. Pro představu a podrobnější přehled přikládám tab. 2. V tabulce je znázorněn vývoj za posledních 20 let včetně celkového počtu všech přijatých žáků na odborné školy. Počet přijatých žáků zemědělských oborů s výučním listem po r. 2006 mírně klesl a ustálil se lehce nad úrovní 3 tisíc přijatých žáků. U maturitních oborů od r. 2013 je patrný též klesající počet nově přijatých žáků. Podíl nově přijatých žáků do zemědělských oborů od roku 2011 se pohybuje na úrovni 4,7-4,8 %. Tento podíl se pohybuje na stabilní úrovni. Přehledný vývoj v procentech obsahuje tab. 3. (Trhlíková a kol., 2017)

Tabulka č. 2 – Vývoj počtu nově přijatých žáků

Rok	Kat. E, H		Kat. L0		Kat. M		Kat. K vše	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 41	Vše	Sk. 41	Vše	Sk. 41+43	Vše		Sk. 41+43	Vše
2000	4 675	56 369	182	7 605	3 171	49 365	26 093	8 028	141 552
2001	4 292	54 278	102	7 628	2 856	51 691	25 975	7 250	141 385
2002	4 000	52 400	86	8 817	2 814	53 003	25 226	6 900	141 049
2003	3 978	51 338	72	8 600	2 869	54 178	25 736	6 919	141 411
2004	3 729	49 030	76	9 117	2 992	54 021	25 683	6 797	139 262
2005	3 758	46 504	41	9 367	2 778	53 504	26 187	6 577	136 805
2006	3 634	45 472	60	10 687	2 880	56 388	27 112	6 574	140 564
2007	3 365	42 010	60	10 096	2 764	55 158	25 845	6 189	133 990
2008	3 189	39 858	64	10 155	2 594	54 835	25 994	5 847	131 725
2009	3 353	39 729	0	9 413	2 668	53 014	24 707	6 021	127 806
2010	3 049	35 090	29	8 002	2 414	46 156	22 859	5 492	113 117
2011	3 147	33 876	24	7 186	2 355	42 651	22 361	5 526	107 081
2012	3 184	33 202	38	6 406	2 117	40 022	22 811	5 339	103 419
2013	3 146	31 566	54	6 486	2 216	40 060	22 175	5 416	101 258
2014	3 065	31 154	66	6 145	2 192	40 393	21 960	5 323	100 478
2015	3 179	30 118	60	6 248	2 176	40 182	22 524	5 415	99 994
2016	3 111	29 286	67	6 005	2 136	40 831	22 410	5 314	99 610
2017	2 969	29 257	84	6 099	2 132	40 926	22 375	5 185	99 739
2018	3 000	29 428	83	5 916	1 970	41 550	22 336	5 053	100 223
2019	3 186	30 912	87	5 879	2 045	42 552	22 744	5 318	103 021
2020	3 146	30 507	97	5 798	2 202	44 847	23 320	5 445	105 416

Zdroj: Národní pedagogický institut ČR, poskytl Ing. Jiří Vojtěch

Tabulka č. 3 – Vývoj počtu v nově přijatých žáků v procentech

Rok	Kat. E, H		Kat. L0		Kat. M		Kat. K vše	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 41	Vše	Sk. 41	Vše	Sk. 41+43	Vše		Sk. 41+43	Vše
2000	3,3 %	39,8 %	0,13 %	5,4 %	2,2 %	34,9 %	18,4 %	5,7 %	141 552
2001	3,0 %	38,4 %	0,07 %	5,4 %	2,0 %	36,6 %	18,4 %	5,1 %	141 385
2002	2,8 %	37,2 %	0,06 %	6,3 %	2,0 %	37,6 %	17,9 %	4,9 %	141 049
2003	2,8 %	36,3 %	0,05 %	6,1 %	2,0 %	38,3 %	18,2 %	4,9 %	141 411
2004	2,7 %	35,2 %	0,05 %	6,5 %	2,1 %	38,8 %	18,4 %	4,9 %	139 262
2005	2,7 %	34,0 %	0,03 %	6,8 %	2,0 %	39,1 %	19,1 %	4,8 %	136 805
2006	2,6 %	32,3 %	0,04 %	7,6 %	2,0 %	40,1 %	19,3 %	4,7 %	140 564
2007	2,5 %	31,4 %	0,04 %	7,5 %	2,1 %	41,2 %	19,3 %	4,6 %	133 990
2008	2,4 %	30,3 %	0,05 %	7,7 %	2,0 %	41,6 %	19,7 %	4,4 %	131 725
2009	2,6 %	31,1 %	0,00 %	7,4 %	2,1 %	41,5 %	19,3 %	4,7 %	127 806
2010	2,7 %	31,0 %	0,03 %	7,1 %	2,1 %	40,8 %	20,2 %	4,9 %	113 117
2011	2,9 %	31,6 %	0,02 %	6,7 %	2,2 %	39,8 %	20,9 %	5,2 %	107 081
2012	3,1 %	32,1 %	0,04 %	6,2 %	2,0 %	38,7 %	22,1 %	5,2 %	103 419
2013	3,1 %	31,2 %	0,05 %	6,4 %	2,2 %	39,6 %	21,9 %	5,3 %	101 258
2014	3,1 %	31,0 %	0,07 %	6,1 %	2,2 %	40,2 %	21,9 %	5,3 %	100 478
2015	3,2 %	30,1 %	0,06 %	6,2 %	2,2 %	40,2 %	22,5 %	5,4 %	99 994
2016	3,1 %	29,4 %	0,07 %	6,0 %	2,1 %	41,0 %	22,5 %	5,3 %	99 610
2017	3,0 %	29,3 %	0,08 %	6,1 %	2,1 %	41,0 %	22,4 %	5,2 %	99 739
2018	3,0 %	29,4 %	0,08 %	5,9 %	2,0 %	41,5 %	22,3 %	5,0 %	100 223
2019	3,1 %	30,0 %	0,08 %	5,7 %	2,0 %	41,3 %	22,1 %	5,2 %	103 021
2020	3,0 %	28,9 %	0,09 %	5,5 %	2,1 %	42,5 %	22,1 %	5,2 %	105 416

Zdroj: Národní pedagogický institut ČR, poskytl Ing. Jiří Vojtěch

PRAKTICKÁ ČÁST

3 VZNIK ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLY V PODĚBRADECH

3.1 Polabí

Polabím nazýváme území v Čechách, které je lemováno podél řeky Labe. Je to neformální označení bez přesného územního vymezení, někdy označováno jako Polabská nížina, která je tvořena rovinou nebo mírnou pahorkatinou. Je zde příznivé podnebí s úrodnou a kvalitní půdou, která je hojně využívána zemědělci.

Středním Polabím se vymezuje úsek řeky od Kolína po Mělník. Na východě je vymezeno Železnými horami, na severu Dolním Pojizeřím, na západní straně pokračuje Podřipskem a na jihu přechází do Podlipanska. Nížiny úrodného Polabí mezi Kolínem a Mělníkem někdy nazýváme „zlatý prut země české“ a sloužily odpradáva jako obilnice celé země. Zároveň zde procházela trasa hlavní obchodní cesty mířící z východu na západ. (Řehounek, 2016)

Již od 9. století jsou zde patrné pozůstatky umění tehdejších řemeslníků – kostely, hrady, zámky, opevněná města, ale i lidová architektura. Právě díky řece Labe zde byla vystavěna díla jako mosty, lávky, jezy, mlýny, přívozy a v novodobé historii vodní elektrárny a zdymadla. Původní krajina s rozsáhlými lužními lesy, která byla často zaplavována, byla po tisíciletí lidskou činností přetvořena v krajinu kulturní. (Řehounek, 2016)

3.2 Založení školy

Škola byla založena v roce 1919 v té době již lázeňském městě Poděbrady, a to jako škola okresní. Právě v letech 1919 až 1926 byly nejvíce zakládány hospodářské a hospodyňské školy v Československu. Velkou zásluhu na jejím založení měl Vojtěch Kerhart, který byl v té době okresním starostou. Původní myšlenka, zřídit hospodářskou školu v Poděbradech, má původ již daleko dříve, a to v roce 1907 na zasedání městské rady. Tento návrh však nebyl schválen. V roce 1919 zaslal okresní výbor v Poděbradech novou žádost, které bylo vyhověno tak, že ještě 1. října téhož roku bylo zahájeno vyučování. (Poděbradské noviny, 1927)

I když škola vznikla mezi dvěma světovými válkami, existovala už poměrně široká a diferenciovaná základna zemědělských škol. Mohu uvést článek s názvem „Zemědělské

školství“, který byl otištěn v Poděbradských novinách v roce 1922. „*V naší republice jsou nyní tři vysoké školy zemědělské, jedna zvěrolékařská, 12 vyšších hospodářských škol českých a 4 německé, 20 rolnických českých, 6 německých a 1 maďarská, 80 československých, 24 německých a 1 polská odborná škola hospodářská (zimní)*“. (Poděbradské noviny, 1922, č. 46, s. 3)

V roce založení školy 1919 se vyučování řídilo zákonnými normami, které platily ještě z dob Rakouska-Uherska. To znamenalo, že se vycházelo ze Základního říšského zákona z roku 1869 doplněného školskou novelou z roku 1883. V den, kdy vznikl samostatný stát, byl schválený zákon č. 11/1918 o zřízení československého státu, kde v čl. 2 bylo uvedeno: „*Veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti*“. (Zákon ze dne 28. října 1918 o zřízení samostatného státu československého, 1918)

Zemědělské školy v Čechách byly většinou soukromé a jejím zřizovatelem byly obce a hospodářské spolky, na Moravě pak školy zemské. (Černohorský, 1980) Školství na střední úrovni nebylo ještě pevně ukotveno. V roce 1920 byl vydán zákon č. 281/192 jímž se upravuje správa zemědělského školství a dozor na ně. Tento zákon je poměrně krátký a obsahuje pouze deset paragrafů. Soukromé školy tak začaly postupně podléhat státnímu dozoru a přecházet pod ministerstvo zemědělství. (Zákon ze dne 9. dubna 1920, jímž se upravuje správa zemědělského školství a dozor na ně, 1920) Odborné školství v ostatních národohospodářských odvětvích spravovalo tehdejší ministerstvo školství a osvěty.

V prvopočátku se jednalo o tříletou vyšší hospodářskou školu, která byla po roce změněna na čtyřletou vyšší hospodářskou školu. Ke správě školy bylo stanoveno kuratorium. Právě jejím prvním předsedou se stal už výše zmíněný Vojtěch Kerhart. (Gut, 75 let zemědělské školy, 1995)

V prvních letech škola neměla svou vlastní budovu a využívala najaté prostory lázeňských budov města Poděbrad. První z nich byly tam, kde je v současné době hotel Libuše. V té době budova, která spadala pod lázeňskou správu, byla zcela nevyhovující pro výuku budoucích rolníků. Až v roce 1927 se podařilo Dr. Ing. Bohuslavu Stempelovi, který byl druhým a velmi významným ředitelem školy, otevřít novou budovu a to takovou, že na tehdejší dobu byla velice moderní a pokroková. Dr. Ing. Stempel v Poděbradských novinách ze dne 27. května 1927 uvádí: „*Vyučování na školách zemědělských liší se*

podstatně od vyučování na jiných středních školách. Na zemědělské škole není téměř vyučovací hodiny, kterou by nebylo potřeba doplnit ukázkami obrazů, modelů, vycpanin, preparátů, konzervovaných částí rostlin nebo celých rostlin, pitvy zvířat atd. Nehledě k tomu, že přenášení těchto předmětů do učeben jest při tak značném počtu pomůcek nemožností, jde u zemědělských škol vždy o to, aby žák s modelem, rostlinou, atd. pracoval, což ovšem nejde provést jinde než v laboratorních doplniti ukázkami obrazů, modelů, vycpanin, preparátů, konzervovaných částí rostlin nebo celých rostlin, pitvy zvířat atd“. (Poděbradské noviny, 1927, č. 22, s. 1)

3.3 Výstavba školy

„Budova byla započata 11. října 1926 a ukončena 11. září 1927, kdy byl ministrem zemědělství profesor Dr. Otakar Srdinka“ ... tak začíná text, který je napsán nad schodištěm ve vstupních prostorách do budovy školy, který je v současné době již téměř nečitelný.

Nejstarším dokladem o přípravách stavby školy je dopis z 10. prosince 1927, který je adresovaný obecnímu zastupitelstvu města Poděbrad. Kuratorium vyšší hospodářské školy seznámilo zastupitelstvo s plánem postavit budovu školy na patřičných parcelách a žádalo o vyjádření a schválení toho, za jakých podmínek by se stavba měla uskutečnit. Je neuvěřitelné s porovnáním s dnešní dobou, jak rychle byl Městský úřad v Poděbradech schopný se k této záležitosti vyjádřit, protože již 25. prosince byla žádost schválena. V březnu následujícího roku probíhala jednání k doplnění regulačního plánu města Poděbrad. *„6. října 1926 byla svolána komise ze zástupců městského úřadu, okresní správy politické, sousedů stavební parcely a „zájemníků“.* Z tohoto jednání vzešel protokol povolující stavbu, *jestliže budou splněny dané podmínky.*“ (Janovská, 75 let zemědělské školy, 1995, s. 12)

Tento protokol je velice podrobný a obsahuje mnoho informací o plánované výstavbě školy. Na stavebním odboru Městského úřadu v Poděbradech se dochovala značně rozsáhlá stavební dokumentace. Z protokolu lze vyčíst, že budova bude jednopatrová, pouze na jihovýchodním traktu bude druhé patro, kde bude umístěn meteorologický kabinet a fotografický ateliér. Je zde zmíněno schodiště, které je výraznou dominantou interiéru školy. Budova má mít vybudované ústřední topení a bude zde dovedena pitná voda z městského vodovodu. Dále je tu zmínka, že se žádá o zřízení vkusného plotu a zřízení

mozaikových chodníků s žulovou obrubou. Kdo ví, jak vypadá budova školy, určitě se podívá nad výše uvedenou zmínkou o jednopatrové budově. V almanachu k 75. výročí je uvedeno, že v době vzniku školy byla jednotlivá patra jinak označována. Dnešní přízemí byl suterén, první patro přízemím a druhé patro pak patrem prvním.

Na jaře roku 1927 byl v Poděbradských novinách otištěn článek s výstižným titulkem „Pod vlastní střechu“, kde se píše o blížícím se dokončení novostavby Vyšší hospodářské školy. Také je zde upozorněno na fakt, že škola se mnohým může zdát sice jednoduchá, ale velice rozsáhlá. Je to z toho důvodu, že budova školy bude sloužit několika institucím najednou. Z Poděbradských novin: *„Vyšší hospodářská škola (4 ročníkovou), odborná (zimní) hospodářská škola (2 ročníkovou), hospodyňskou (jednoletá) školu, drůbežnickou (jednoletou) školou a výzkumnou stanicí zemědělskou, Hospodyňská škola (jednoletá), pro dívky, které vychodily školu měšťanskou a připravovaly se na povolání hospodyně a matky, dále drůbežnická škola (jednoletá) a výzkumná stanice zemědělská“*. (Poděbradské noviny, 1927, č. 22, s. 1)

Velice věcné je, že školství v této době reagovalo na tehdejší potřeby zemědělských pracovníků a na jejich popud byla zřízena již výše zmiňovaná Odborná (zimní) hospodářská škola. Zde se vzdělávali potomci zemědělců, pro které by náklady na čtyřleté studium byly příliš vysoké. A proč zimní? Protože škola probíhala od 1. listopadu a končila 30. dubna následujícího roku. (Poděbradské noviny 1926, č. 38) Obecně v této době byly zřizovány zimní školy pro potomky rodičů, pocházejících z malých až středních hospodářství, kteří chtěli převzít rodinné usedlosti. Převažovalo vyučování teoretických znalostí, neboť se předpokládalo, že žáci mají dostatek praktických zkušeností z domácího hospodaření. Škola měla také za cíl vychovat občana chápajícího kulturní a morální hodnoty. V pamětním spise vydanému k desátému výročí působení agrární strany Československé republiky je k zimním školám poznamenáno: *„Škola tato je ústavem dobře vyhovujícím drobnému zemědělci a nemělo by býti ani jednoho drobného zemědělce, jenž by ji byl neabsolvoval“*. (Rašticová, 2004, s. 150)

Dne 23. září 1927 proběhla kolaudace, která dala povolení k užívání stavby vyšší hospodářské škole. Z dokumentace kolaudace lze vyčíst, že bylo ještě nutné provést mnoho opatření, která vedla k bezpečnému užívání budovy. Dá se říct, že je obdobná současným

kolaudačním závadám. Bylo zjištěno plno závad, které bylo nutno do konce listopadu odstranit. Ve zprávě zaslané Okresní správní komisi v Poděbradech mohu pro zajímavost uvést, že terasa a schodiště na dvůr musí být opatřena pevným zábradlím nebo výklenky pro elektrické pojistky, vypínače a počítadla opatřeny dvířky se zámkem viz příloha č. 1. (Dopis č. 44732, 1927)

Je neuvěřitelné, že v tehdejší době výstavba takovéto stavby a v takové kvalitě trvala pouhých 11 měsíců.

Obrázek č. 1 – Z výstavby školy, na fotografii čtvrtý zleva předseda správní komise Josef Hájek, uprostřed Dr. Otakar Srdinka, prof. a ministr zemědělství, druhý zprava Dr. Ing. Bohuslav Stempel budoucí ředitel hospodářské školy

Až doposud jsme mluvili o samých kladech této stavby, ale dovoluji se zmínit o jednom handicapu, který škola po několik desetiletí měla. V budově školy nebyla tělocvična a ani v plánech s ní nebylo počítáno. Důvodem by mohlo být to, že v letech 1926–1927 se souběžně postavila ještě jedna velice významná poděbradská stavba, a to budova Sokolovny. Tělesná výchova tak musela být realizována venku, popřípadě ve školní aule. Z důvodu nízkého stropu však prostory auly nebyly vyhovující ke všem sportovním činnostem. Jsou to mé vzpomínky na školní léta 1993–1997, o kterých se v mé práci samozřejmě ještě

několikrát zmíním. Škola se plnohodnotné tělocvičny dočkala až v roce 1997 a to přestavbou, kdy došlo k propojení auly s bývalými šatnami, které se nacházely v přízemí.

3.4 Škola jako funkcionalistický skvost

Budova školy byla postavena českým architektem a poděbradským rodákem Ing. arch. Vojtěchem Kerhartem. Jeho tvorba významně formovala město Poděbrady. Například budova pošty, Libenského kolonáda, která je jediná kolonáda z období funkcionalismu u nás, a nepochybně i Vyšší škola hospodářská na západní straně města. (Slavné vily, 2012) Budova školy je postavena na rohu Boučkovy a Prokúpkovy ulice, dnes Mánesovy. Čistá linie a jednoduchost exteriéru dodnes působí velice moderním a nadčasovým dojmem. A nejen exteriér, ale i atrium školy je dodnes unikátní prostorou. Hned po vstupu na nás dýchne neuvěřitelná velkolepost. Dominantou je velké železobetonové schodiště, kterému dodávají eleganci napodobeniny bílého mramoru. Strop je řešen proskleným světlíkem, kterým proniká mnoho světla na to, aby se zde dařilo květinám, které v současné době tvoří živou ozdobu školy. Podlaha je tvořena skleněnými luxferami, které propouští světlo do spodních prostor, kde do poloviny devadesátých let byla jídelna.

Škola patří mezi významné budovy a je ozdobou města Poděbrady.

Obrázek č. 2 – Schodiště s luxferovou podlahou a světlíkem

4 HISTORIE ŠKOLY V RŮZNÝCH OBDOBÍ

4.1 První roky školy

Jak jsem již uvedla v kapitole č. 4.2, Vyšší hospodářská škola v prvních letech neměla svou vlastní budovu a vyučování probíhalo v pronajatých prostorách lázeňského domu, dnešní lázeňský hotel Libuše. První ředitel školy byl dipl. agr. Josef Ruml, kterého na podzim roku 1923 vystřídal Dr. Ing. Bohuslav Stempel, docent Vysoké školy zemědělského a lesnického inženýrství při Českém vysokém učení technickém. Doktor Stempel byl jeden z nejvýznamnějších ředitelů z celé historie školy a měl velkou zásluhu ve zřízení nové školní budovy.

Slavnostní otevření nově postavené budovy se uskutečnilo v neděli 11. září 1927. Otevření bylo pojato velkolepě, a to za účasti mnoha hostů a poslechu Smetanovy Libuše, kterou zahrála lázeňská hudba. Slavnostní uvítací projev k pozvaným a přihlížejícím pronesl předseda správní komise Ing. Hájek, který se nezapomněl zmínit, že myšlenka založit školu vznikla již v roce 1907. V projevu také vzpomněl na významné osobnosti, které se zasloužili o vznik a výstavbu školy. Na závěr slavnosti zazněla státní hymna a následovala prohlídka prostor nově postavené budovy „Čtyřleté vyšší hospodářské školy a odborné hospodářské školy v Poděbradech“, jak se v té době škola jmenovala. (Poděbradské noviny, 1927)

Do období, kdy začala být využívána nová budova školy, patří i vznik školního statku. Musím zdůraznit, že školní statek hraje nejen v historii školy, ale i v současné době velice významné místo a nemůže být opomíjeno. Je nezbytnou součástí odborného vyučování. V době, kdy byla Vyšší hospodářská škola v Poděbradech založena ještě neexistoval, ale už v té době se pro něj hledaly vhodné pozemky, které byly dočasně řešeny nájmem. V roce 1925 byly ve Velkém Zboží postupně zakoupeny pozemky, které čítaly 44 ha. Na stejném místě na základě usnesení poděbradského okresního zastupitelstva byl na jaře roku 1929 opět ve Velkém Zboží zakoupen další pozemek o velikosti 17 ha. (Janovská, 75 let zemědělské školy v Poděbradech, 1995)

Obrázek č. 3 – Školní statek z 30. let, pohled od řeky Labe

Velké Zboží je část města Poděbrad a školní statek se nachází necelé 2 km od budovy školy. Díky svému velice výhodnému umístění slouží pro školní účely dodnes.

V roce 1929 proběhla úprava pozemků kolem školní budovy o rozloze 3 ha. Byl založen ozdobný park, ovocný sad a zelenina pro potřeby vyučování zelinářství. (Gut, 75 let zemědělské školy, 1995)

V roce 1931 byla otevřena dívčí lidová škola hospodářská, což znamenalo velký pokrok v oblasti vzdělávání dívek a postavení žen ve společnosti. V době první republiky byly pouze tři školy s charakterem vyšší odborné školy. Studium na nich bylo v délce dvou a později tři let. (Rašticová, 2004, s. 145)

V polovině třicátých let nesla škola název **Švehlovy hospodářské školy v Poděbradech** a skládala se ze čtyřleté vyšší hospodářské školy, dvouleté odborné hospodářské školy, dvouleté dívčí lidové školy hospodářské, zemědělské poradny a školního statku, který v té době čítal cca 69 ha. (Janovská, 75 let zemědělské školy v Poděbradech, 1995)

Třicátá léta 20. stol. jsou ve znamení rozvoje, úspěchu a života na škole. Škola pořizuje i vlastní rozsáhlé učební pomůcky. Nacházejí se zde laboratoře, učitelská i žakovská knihovna. S pravidelností se zde pořádají odborné kurzy, přednášky, výstavy, pokusy. Právě velkým přínosem československého zemědělského školství byla poradenská činnost. Téměř při každé zemědělské škole působila zemědělská poradna, která v tehdejším Československu byla k dispozici pro zemědělce a drobné rolníky. Zdejší profesori se hojně věnovali

publikační činnosti. Působí zde 9 interních profesorů, 7 externích učitelů, 3 úřední pracovníci a 1 zřízenec. (Janovská, 75 let zemědělské školy v Poděbradech, 1995)

V těchto letech také výrazně stoupá zájem o studium na této škole. Pro zajímavost uvádím tabulku počtu žáků jednotlivých škol Švehlovy hospodářské školy v Poděbradech včetně dívčí lidové školy hospodářské, která vznikla v roce 1931. Tabulka byla uveřejněna v almanachu, který byl vydán k 75. výročí od založení zemědělské školy. Tabulka uvádí počty žáků od školního roku 1923/1924, kdy sídlo školy bylo ještě v pronajatých prostorách v centru Poděbrad. Připomínám, že vlastní budovu má škola od podzimu roku 1927.

Tabulka č. 4 – Počty žáků dle oborů (1923-1938)

Rok	Vyšší hospodářská škola	Odborná hospodářská škola	Dívčí lidová hospodářská škola	Celkem
1923/24	136	—	—	136
1924/25	104	—	—	104
1925/26	120	—	—	120
1926/27	100	14	—	114
1927/28	105	28	—	133
1928/29	122	23	—	145
1929/30	120	22	—	142
1930/31	118	20	—	138
1931/32	110	19	—	129
1932/33	114	31	—	145
1933/34	117	32	18	167
1934/35	141	21	27	189
1935/36	134	24	30	188
1936/37	128	28	35	191
1937/38	141	50	21	212

Zdroj: Janovská, 75 let zemědělské školy v Poděbradech, 1995

4.2 Období okupace

Období okupace přineslo změnu v názvu školy na „**Vyšší hospodářská škola s českým vyučovacím jazykem**“. Vyučování bylo přerušeno na jaře roku 1945, který se dramaticky zapsal do dějin školy. Výuka byla přerušena z toho důvodu, že do školy začaly docházet děti z obecných poděbradských škol, protože jejich školy byly zabrány pro potřeby německé mládežnické organizace Hitlerjugend. Ještě větší pohroma čekala školu téměř na konci druhé

světové války, jak uvedl pan Ing. Miroslav Tomek, kdy se ze školy stal německý vojenský

Obrázek č. 4 – Kabinety školních pomůcek v období 30. let

lazaret. Nicméně dle pamětníků byl největší metlou pro školu období, kdy se z historicky známých důvodů německý lazaret přeměnil na lazaret sovětský. Většina učebních pomůcek, které škola ve třicátých letech pořizovala, byla uklizena neznámo kde, uvádí se, že i v soukromých bytech. Dle pamětníků se už neví, v jaké míře se podařilo školní sbírky zpětně nashromáždit.

Po znovu obnovené škole po roce 1945 se opět změnil název školy na „**Vyšší rolnická a lidová škola zemědělská**“. Škola hospodyňská splynula se zemědělskou školou a neustále plní své poslání, tedy vzdělávání zemědělců v tak úrodné oblasti jako je Polabí.

4.3 Období poválečné

Jak je všeobecně známo, po komunistickém převratu v roce 1948 probíhá kolektivizace a jsou zřizována jednotná zemědělská družstva. Z důvodu těchto událostí v tehdejší Československu jsou do výuky zařazeny nové předměty jako například politická ekonomie, politika a družstevnictví, organizace zemědělských závodů. Vliv změněné politické situace se promítá i do obsahu některých odborných předmětů, kde se kromě odborného hlediska doplňuje i pohled politický. Dle pana Ing. Miroslava Tomka, který se zajímá o historii školy a začátkem milénia na škole také učil, však ideologizace výuky v duchu jednotného školství nenabyla až takových rozměrů, aby poškodila a zdeformovala to základní, jako je vlastní odbornost výuky.

Učitelé, kteří byli nuceni úzce spolupracovat s nově vznikajícími zemědělskými družstvy, byli dobří praktici, což dávalo předpoklady k tomu, že odborné poznatky, které předávali žákům, byly na vysoké úrovni. Období poválečné také vedlo k tomu, že bylo nutné

vychovávat a vzdělávat odborníky v zemědělství, kteří dokážou v tomto odvětví zastat širokou škálu. V této době dochází k první změně ve struktuře žáků školy dle původu. Zatímco doposud to byli žáci z rodin sedláků, nyní se jedná o žáky z rodin nezemědělských. Tato skutečnost vedla k tomu, že je v učebním programu školy zařazena učební a provozní praxe, která je považována do dnešní doby za jednu z nejlepších v souvislosti s ostatním odborným vzděláváním.

V této době se ve studijním programu školy objevuje diferencování zemědělských odvětví na obory pěstitelství a chovatelství. Poprvé se tak zdůrazňuje pouze jedno odvětví zemědělské produkce. „*Přestože tyto studijní směry se vyznačovaly zúženým pohledem na zemědělství, nikdy nedošlo k tomu, aby specializace byla úplná a deformující. Požadavek praxe na specializované pracovní síly a pracovní síly všestranně vzdělané se cyklicky střídal až do let devadesátých.*“ (Husa, 75 let zemědělské školy, 1995, s. 23)

Dle požadavku zemědělské praxe se nabídka studijních oborů až do devadesátých let dvacátého století cyklicky střídala. Jednalo se o obory konkrétně specializované (obor pěstitelství a obor chovatelství) nebo komplexní (obor pěstitelství-chovatelství).

V roce 1952 nesla škola název: **Zemědělská technická škola v Poděbradech – obor pěstitelství**. O tři roky později je název doplněn na **Zemědělská technická škola v Poděbradech – obor pěstitelský a chovatelský**.

Období padesátých let je ve znamení generační výměny učitelů, kteří na škole působili v předválečném a válečném období. Nastupuje nová a mladší generace učitelů. Je úctyhodné, že někteří zůstanou škole věrni a učí zde více jak 40 let. Nemohu zde opomenout uvést dceru spisovatele Bohumila Říhy Mgr. Elišku Říhovou, provdanou Majtášovou-Janovskou, která na škole působila až do poloviny 90. let 20. stol., a to jako učitelka českého jazyku, literatury, dějepisu, ale i jazyka francouzského. Další významným pedagogem školy, který se vepsal do paměti žáků svým hlasem a postavou, byl učitel matematiky Mgr. Adolf Filáček. Tento autoritativní učitel byl po smrti ředitele Ing. Jana Procházky v letech 1989 až 1990 dočasně zvolen ředitelem školy. (Husa, 75 let zemědělské školy, 1995)

Obrázek č. 5 - Mgr. Eliška Majtášová-Janovská a Mgr. Adolf Filáček, dva významní učitelé, kteří na škole působili více jak 40 let

V tomto období vzniká „první“ školský zákon, který v roce 1948 schválilo Ústavodárné Národní shromáždění, a to zákon č. 95/1948 Sb., o základní úpravě jednotného školství. Na základě uvedeného zákona byl zaveden další stupeň školské soustavy, tedy stupeň třetí, který měl další členění na školy povinné a výběrové. (Zákon o základní úpravě jednotného školství, 1948) Vyšší rolnická škola a lidová škola zemědělská v Poděbradech je zařazena mezi školy třetího stupně. Uvedený zákon znamená další vývoj v zemědělském školství a představoval v systému vzdělávání mnoho změn. Jednou z těch pozitivních bylo stanovení nejvyššího počtu žáků ve třídě na 40. Tento zákon platil jen čtyři roky a byl nahrazen „druhým“ školským zákonem č. 31/1953 Sb., tedy zákonem o školské soustavě a vzdělávání učitelů. (Zákon o školské soustavě a vzdělávání učitelů, 1953)

Ještě před vydáním tzv. prvního školského zákona z roku 1948 spadaly zemědělské školy do kompetence ministerstva školství. V roce 1950 byla správa a dozor nad zemědělskými školami rozdělena mezi další orgány. Na základě vládního nařízení č. 137/1950 Sb., o přenesení působnosti ve věcech některých zemědělských škol na ministerstvo zemědělství. To znamená, že vrchní dozor nad všeobecnými vzdělávacími předměty, včetně předmětů odborných a jejich metodického vedení, přísluší ministerstvu školství, věd a umění. Pod ministerstvo zemědělství přechází správa příslušných internátů, školních statků a školních budov. (Vládní nařízení o přenesení působnosti ve věcech některých zemědělských škol na ministerstvo zemědělství, 1950) Uvedené nařízení nahradilo nařízení č. 108/1952 Sb.,

o změně působnosti v oboru škol zemědělských, škol lesnických a vysokých škol zemědělských. Vrchní správa výběrových zemědělských škol včetně příslušných internátů, školních statků a školních budov a dozor nadále spadá pod ministerstvo zemědělství. Obecně vzdělávací předměty vykonává ministerstvo zemědělství v úzké spolupráci s ministerstvem školství, věd a umění. Tělesná výchova pak v úzké spolupráci se Státním výborem pro tělesnou výchovu. (Vládní nařízení o změně působnosti v oboru škol zemědělských, škol lesnických a vysokých škol zemědělských, 1952)

Obrázek č. 6 – Odborná učebna chemie 50. léta

Obrázek č. 7 – Učebna chemie dnes

4.4 Období 60. let

V 60. letech je největší rozmach, co se týče počtu žáků. Školu navštěvoval v různých formách studia největší počet uchazečů. Bylo zde 8 tříd pro denní studium a 4 třídy dálkového studia, kdy žáci školu navštěvovali dvakrát do měsíce po dobu dvou dnů. Na škole také probíhaly kurzy pomaturitního studia jako např. specializační kurz „Ochrana rostlin“ nebo půlroční kurzy agronomů, zootechniků a předsedů jednotných zemědělských družstev. (Husa, 75 let zemědělské školy, 1995)

Přímo v budově vznikla ordinace zubního lékaře, která byla v provozu až do poloviny devadesátých let.

V roce 1960 se Národní shromáždění Československé socialistické republiky usneslo na zákoně č. 186/1960 Sb., o soustavě výchovy a vzdělávání. Od roku 1948 je to již třetí schválený zákon. Uvedený zákon ruší platnost vládního nařízení č. 108/1952 Sb., o změně

působnosti v oboru škol zemědělských a lesnických. (Zákon o soustavě výchovy a vzdělávání, 1960)

4.5 Období 70. a 80. let

Vybavení a podmínky školy vycházely z původního pojetí z roku 1927, kdy byla budova členěna na část zootechnickou a agronomickou. Z důvodu zvýšení kapacity školy byly některé učebny předělány na klasické třídy. Bylo to provedeno tak, že většina školních pomůcek z učeben byla přemístěna na chodby školy a uložena do dřevěných vitrín. Vitríny s učebními exponáty jsou na chodbách k vidění dodnes.

Vzhledem k tomu, že škola byla spádová a počet dojíždějících žáků byl velký, začal se řešit problém s ubytováním dojíždějících žáků, kteří byli ubytováni přímo ve škole, a to kuriózně ve věži školy v místě bývalého fotoateliéru. Dalšími místy pro ubytování byly čtyři objekty rozmístěné po celém městě. Jednalo se o bývalý hotel Sport, dnešní hotel Golfi, kde byly především dívky, dále velká vila po rodině Karlíků, bývalých majitelů cukrovaru, která sloužila převážně jako chlapecký internát. Dále Eden v Proftově ulici a dům na Riegrově náměstí. Provoz a údržba objektů, které byly rozmístěny po celém městě Poděbrady, se škole nevyplatil. Dalším problémem byla úroveň ubytování, která neodpovídala tehdejší době a nesplňovala podmínky pro ubytování žáků.

V roce 1984 byla zahájena stavba úplně nové budovy domova mládeže. Místo stavby bylo zvoleno hned v těsném sousedství školy a budova měla být se školou propojena chodbou, která ústila v blízkosti učeben mechanizace. Celkové náklady na stavbu byly cca 8 milionu Kčs. Budova domova mládeže byla dostavěna v létě roku 1989 a v září téhož roku už v ní byli ubytováni první žáci. Plán a výstavba vlastního domova mládeže byla velice šťastným řešením, neboť po sametové revoluci došlo v rámci restituce k navrácení majetku a výše uvedené budovy, které sloužily jako internáty, byly navráceny původním majitelům. Na výstavbě domova mládeže měl také velký podíl tehdejší ředitel školy Ing. Jan Procházka, oblíbený učitel živočišné výroby a veterinářství. Uvedení nově postavené budovy domova mládeže do provozu se však nedočkal. Zemřel po dlouhé nemoci v symbolickém datu 1. září 1989.

V tomto období je tendence vychovávat technickohospodářské pracovníky pro velká zemědělská družstva. To mělo za následek, že už nebyl v kurzu zemědělec (sedlák), který

byl schopen zastat širokou škálu zemědělských činností. Tento trend byl na ústupu a pro potřeby tehdejších zemědělských kolosů bylo zapotřebí další hledisko, a to umět organizovat a řídit celá výrobní odvětví v zemědělském podniku. Do osnov je tak zařazen předmět organizace a řízení. Výsledkem tohoto záměru však bylo to, že se žáci nebyli schopni v praxi těmto dovednostem naučit. Teprve až nástupem do zaměstnání se absolventům odkrylo to, co vlastně bylo obsahem uvedeného předmětu. V almanachu k 75. výročí školy je uvedeno, že absolventi tehdejší školy si vedli velice dobře a škola jim dala dobré základy do života.

„Řada absolventů školy přesto velmi dobře uspěla v tvrdé škole života a ve svém pracovním zařazení mnozí dosáhli vynikajících úspěchů a významných pozic. Naši absolventi byli též velmi příznivě hodnoceni při svém studiu na Vysoké škole zemědělské v Praze (dnešní ČZU). Je nepochybné, že škola jim dala velmi dobrý základ pro tento úspěch, avšak je možné pochybovat o funkčnosti koncepce „řídícího pracovníka“ jako takové.“ (Husa, 75 let zemědělské školy, 1995, s. 24)

4.6 90. léta

Po roce 1989 došlo k další generační výměně učitelů. Začali odcházet učitelé, kteří působili na škole od poválečného období. V průběhu let 1990 až 1994 bylo přijato mnoho nových učitelů jak na plný, tak i částečný úvazek. Přichází nová vlna mladých učitelů, někteří z řad absolventů, Ing. Jan Krebs, Ing. Pavel Znamínko, Ing. Michaela Ulrichová (Znamínková), Ing. Lucie Ropková (Krebsová). Noví učitelé dokázali navázat na odcházející generaci a pracovat v duchu práce starších učitelů. Od 1. února 1990 je do pozice ředitele školy jmenován Ing. Jiří Husa, CSc., který na škole vyučuje pěstování rostlin, výpočetní techniku a praxi. (Husa, 75 let zemědělské školy, 1995)

V tomto období platí dvě zásadní vyhlášky, které měly vliv na střední školství, Vyhláška č. 354/1991 Sb., Vyhláška ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky ze dne 7. srpna 1991 o středních školách a Vyhláška ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky ze dne 31. března 1992, kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 354/1991 Sb., o středních školách. Uvedenou novelizovanou vyhláškou byly vloženy nové obory v oblasti zemědělství. (Vyhláška ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 354/1991 Sb., o středních školách, 1992)

Na konferenci Sdružení zemědělských škol na jaře roku 1990 navrhuje škola zásadní změny v učebním programu. Prvním krokem je ústup od přílišné specializace studia a rozšíření nabídky volitelných předmětů. Od školního roku 1990/1991 je na krátkou dobu obnoven obor pěstitelstvo-chovatelský, ten je však rychle nahrazen úplně novým studijním oborem s názvem „agropodnikání“. Tento obor je poprvé vyučován od školního roku 1993/1994 a je poměrně kladně přijat i jinými zemědělskými školami, na které se rychle rozšířil. Obor agropodnikání se nakonec stal nejrozšířenějším zemědělským zaměřením a učí se v celé České republice v různě pozměněných variantách dodnes.

„Možnosti studijního oboru agropodnikání jsou široké a spočívají v těchto myšlenkách:

- *je stanoven povinný minimální rozsah hlavních předmětů, který tvoří cca 60 procent učebního plánu,*
- *zbývající rozsah předmětů učebního plánu (cca 40 procent) může škola volit samostatně,*
- *u většiny předmětů je možnost přesunu do jiného ročníku při zachování počtu hodin,*
- *volitelné předměty učebního plánu si škola stanovuje sama,*
- *rozsah výuky praxe je stanoven jako maximum, které škola může (ale nemusí využít, takže celkový objem praktické výuky může tvořit až 25 procent z celkového studia,*
- *rozsah praktických cvičení a dělení skupin je plně v kompetenci školy“.*

(Husa, 75 let zemědělské školy, 1995, s. 28)

Ve školním roce 1993/1994 byly otevřeny tři první ročníky oboru agropodnikání (42-22-6). Na školu je přijato přibližně 80 zájemců, o tento obor. Po absolvování prvního ročníku si žáci mohli vybrat ze tří zaměření: obchod a služby v zemědělství, provozní ekonomika zemědělských podniků, a zemědělská výroba. O poslední uvedené zaměření „zemědělská výroba“ je menší zájem než o zbylé směry. Ve třídě logicky převažují chlapci. Někteří z nich plánují, že v nastávajících letech převezmou rodinné farmy. Pro zajímavost uvádím, že pro zemědělskou výrobu se rozhodly pouze dvě dívky.

V tabulce č. 5 uvádím učební plán, který byl schválený MŠMT ČR a je platný od 1. září 1993. Zde můžeme vyčíst, že charakteristika studijního oboru agropodnikání (42-22-6) byla

koncipovaná tak, že v této době si jednotlivé zemědělské školy v republice mohly volit z větší variability obsahu vzdělávání, a tím zohlednit konkrétní potřeby zemědělců v daném kraji. Dalším faktorem byly zájmy žáků. Obor měl širokou univerzální základní koncepci a v plánu není stanoveno konkrétní zaměření. Odbornou orientaci si školy vytvářely samy dle převažujícího odborného učiva. Většinou převládaly dva směry. První pro provoz, který volili spíše chlapci, a druhý pro podnikání a služby. Poděbradská škola, jak jsem výše uvedla, nabídla tři směry.

V souvislosti s novým oborem škola intenzivně hledá nový obsah a pojetí praxí. Postupně se daří znovu zapojovat žáky do jednotlivých úseků výroby na školním statku. Na počátku tohoto procesu stojí myšlenka posílit zodpovědnost a samostatnost žáků na praxích. Žáci je vykonávají nepřetržitě, včetně víkendů, svátků a letních prázdnin. Na základě prázdninové praxe, musí žáci třetích ročníků vypracovat ročníkovou práci, která je předpokladem ke složení maturitní zkoušky.

Díky progresivnímu vedení dochází už v roce 1993 k přeměně vazného chovu skotu na volný, začíná stoupat užiteklost zvířat i výnosy na polích. Komplikaci přináší Zákon o půdě, přijatý parlamentem v roce 1991. Veškerá státní půda i nemovitý majetek se převádí pod správu Pozemkového fondu. Školní statek ale naštěstí hospodaří v objektech, které byly zakoupeny školou už v meziválečném období 1. republiky. Přímé restituční nároky jsou tedy nulové. V dalších letech přicházejí složitá, avšak úspěšná jednání týkající se převodu obhospodařovaných státních polí z Pozemkového fondu na školní statek. Statek tedy přichází jen o naprosté minimum obhospodařované výměry a na další ornou půdu, vrácenou původním majitelům, uzavírá nájemní smlouvy.

V této době vznikl ještě jeden nový obor, který nemohu opomenout, a to rodinná škola, která navázala na tradici lidových hospodářských a hospodyňských škol. První ročník byl otevřen ve školním roce 1991/1992. Zájem o studium byl velký. V souvislosti se silnými populačními ročníky na přelomu 70. a 80. let celkově vzrostl počet žáků v první polovině devadesátých let, protože právě vycházely ze základní školy. Pokud to shrnu, tak ve školním roce 1994/1995 navštěvovalo školu přibližně 400 žáků. Bylo otevřeno devět tříd na oborech zemědělských a pět tříd na škole rodinné.

Tabulka č. 5 – Učební plán studijního oboru agropodnikání z r. 1993

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY

Učební plán

studijního oboru

42-22-6 Agropodnikání

Denní studium pro absolventy základních škol

Vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky dne 22.6.1993, č.j. 18 875/93-23 s účinností od 1.9.1993.

Kategorie a návy/ vyučovacích předmětů	Počet týdenních vyučovacích hodin v ročníku				Celkem
	1.	2.	3.	4.	
Povinné a volitelné vyučovací předměty celkem.	32-34	32-34	32-34	32-34	128-136
A. Povinné vyučovací předměty					
1. Všeobecná vzdělávací					43
Český jazyk a literatura	2	2	2	3	
Cizí jazyk	1	3	3	3	
Občanská nauka	+	+	0-2	nebo 0-2	
Dějepis	0-2	nebo 0-2	-	-	
Hospodářský zeměpis	0-2	nebo 0-2	-	-	
Matematika	2-3	nebo 2-3	nebo 2-3	+	
Fyzika	0-2	nebo 0-2	-	-	
Tělesná výchova	2	2	2	2	
2. Odborné					44
Biologie a ekologie	0-5	nebo 0-5	+	+	
Chemie	0-5	nebo 0-5	+	+	
Základy mechanizace	0-4	nebo 0-4	+	+	
Výpočetní technika	0-2	nebo 0-2	+	+	
Pěstování rostlin	+	0-4	nebo 0-4	nebo 0-4	
Chov zvířat	+	0-4	nebo 0-4	nebo 0-4	
Ekonomika a podnikání	+	0-4	nebo 0-4	nebo 0-4	
Praxe	0-4	nebo 0-4	nebo 0-4	nebo 0-4	
B. Volitelné vyučovací předměty					
Ochrana rostlin					
Ovocnářství a zelenářství					
Pišnářství a krmivářství					
Bramborářství					
Chmelářství					
Šlechtění a semenářství					
Speciální ochrana rostlin					
Zoohygiena a prevence					
Chov koní					
Chov ovcí					

Veterinářství
 Plemenářství a inseminace
 Chov drobných hospodářských zvířat
 Zpracování zemědělských produktů
 Biotechnologické procesy
 Laboratorní kontrola
 Motorová vozidla
 Stroje a zařízení
 Dopravní výchova
 Řízení speciálních strojů
 Ekologie regionu
 Ochrana a tvorba životního prostředí
 Meliorace
 Informatika v zemědělství
 Podnikání, obchod a služby
 Účetnictví
 Marketing a management
 Zemědělské právo
 Psychologie v podnikání
 Technika administrativy
 Racionalizace administrativních prací
 Myslivost
 Rodina a domácnost
 Výchova v rodině
 Odívání
 Výživa a příprava pokrmů
 Estetická výchova
 Etika a společenská výchova
 Výchova k rodičovství
 Základy programování
 Další cizí jazyk
 Jazyková konverzace
 Matematicko-přírodovědný seminář

Poznámky:

1. Ve sloupci "Celkem" nejsou uvedeny celkové týdenní hodinové dotace jednotlivých vyučovacích předmětů, protože je může stanovit ředitel školy ve vyznačeném rozpisu. Přitom však musí být u jednotlivých povinných předmětů dodržen alespoň tento minimální počet týdenních hodin za studium:

český jazyk a literatura	9 hodin
cizí jazyk	12 hodin
občanská nauka	2 hodiny
dějepis	2 hodiny
hospodářský zeměpis	2 hodiny
matematika	6 hodin
fyzika	2 hodiny
tělesná výchova	8 hodin
biologie a ekologie	5 hodin
chemie	5 hodin
základy mechanizace	4 hodiny
výpočetní technika	2 hodiny
pěstování rostlin	8 hodin
chov zvířat	8 hodin
ekonomika a podnikání	8 hodin
praxe	4 hodiny

0

Zdroj: Pedagogické dokumenty studijního oboru agropodnikání 42-22-6, vydalo MŠMT ČR 22. 6. 1993, poskytl Ing. Karel Psota, Střední zemědělská škola a Střední odborná škola Poděbrady

Devadesátá léta jsou ve znamení úspěšného rozvoje školy. Díky vysokému počtu žáků se škole daří i po ekonomické stránce. V té době je praktikovaná tzv. normativní metoda financování, která znamená, že finanční prostředky přiděluje ministerstvo orgánům kraje v přenesené působnosti podle počtu žáků školského zařízení. (Zákon České národní rady o státní správě a samosprávě ve školství, 1990)

Na budově školy je provedena rekonstrukce topení, rozvody vody kanalizace a oprava střechy. Dále je realizovaná rekonstrukce a přístavba garáží. Škola nakupuje nové traktory a osobní auta pro potřeby autoškoly. V této době je navázána spolupráce s autoškolou pana Zdenka Pinkase, která spolupracuje se školou dodnes a má v ní i své sídlo. Škola jako jediná zemědělská škola v republice se dostala do projektu Comenius a díky tomu zřizuje dvě nové učebny výpočetní techniky.

Škola také navazuje zahraniční spolupráci. Jako nejperspektivnější se jeví kontakty se zemědělskou školou ve francouzském Vesoulu, a především s holandskou školou v Doetinchemu. Začínají se realizovat pravidelné výměnné pobyty českých a holandských žáků s ubytováním v rodinách.

Škola začíná provozovat vlastní hospodářskou činnost. O letních prázdninách domov mládeže pronajímá pokoje pro hosty a školní jídelna začíná vařit i pro cizí strávníky.

V této době škola slaví 75. výročí od založení školy a vydává almanach, který velice zdařile dokumentuje historii školy. Na vzniku almanachu se podíleli současní i bývalí učitelé školy, Mgr. Eliška Janovská, Ing. Zdenek Gut a Ing. Jiří Husa, CSc., který je současným ředitelem školy.

Plodné roky investic a inovací pokračovali i nadále. Jak už jsem se ve své práci jednou zmínila, škola neměla plnohodnotnou tělocvičnu. Dočasně k výuce sloužila aula, která nebyla vhodná pro výuku tělesné výchovy a tím pádem ani nebyla důstojným prostorem, k čemuž by aula měla sloužit. Důmyslně navrženou přestavbou vznikly zcela nové prostory. Propojením šaten v suterénu školy s aulou vzniká krásná a prostorná tělocvična. Nového umístění se dočkala i jídelna, která do této doby byla umístěna pod atriem školy a pokud si dobře pamatuji, bylo to hodně temné místo, kde vedly sanitární rozvody nad hlavami strávníků. Budova školy je rozšířena o nové křídlo, které vzniká na místech plechových

garáží a starého drobnochovu. V nové části budovy vzniká už zmíněná jídelna s kuchyní a knihovna. Staré šatny se přesouvají na místo původní jídelny. V neposlední řadě se pamatovalo i na novou aulu a školní bufet. Nově postavená aula má mnohostranné využití. Slouží jako konferenční sál s kapacitou pro 140 posluchačů. Na jaře roku 1997 je aula plně k dispozici a je zde poprvé slavnostně předáváno maturitní vysvědčení.

Obrázek č. 8 – Tělocvična, která vznikla přestavbou v r. 1997

Souběžně s přestavbou školy byla realizovaná rekonstrukce domova mládeže. Původní pokoje pro žáky byly koncipovány tak, že dva pokoje měly společnou sprchu a toaletu. Po rekonstrukci již má zázemí každý pokoj. Ubytování žáků se stává komfortnější a pro využití ubytování v letních měsících i atraktivnější.

V březnu roku 1997 z důvodu direktivního rozhodnutí ministra školství, mládeže a tělovýchovy České republiky dochází k ukončení studijního oboru rodinná škola. Od školního roku 1997/1998 tedy již nejsou přijímány žákyně pro obor rodinná škola. Školské úřady již nebudou přidělovat finanční prostředky pro výše uvedený obor a škola může zažádat o zařazení jiného oboru, který nahradí studijní obor rodinná škola. (Věstník MŠMT ČR, 1997) Na toto rozhodnutí reaguje vedení školy okamžitě a od roku 1997 je na škole otevřen nový obor – veřejnosprávní činnost (68-43-M/01) Obor je pozitivně přijat veřejností a třídy se rychle plní zejména dívkami, vzdělávanými v administrativě, právech, sociální

činnosti, cizích jazycích a komunikaci. Pokud to shrneme, tak 90. léta jsou opravdu úspěšnými roky na škole. Je možné, že je to dáno porevolučními událostmi, nadšením a novými možnostmi, které tato doba přinesla. Bohužel, je mi líto, že toto období musím ukončit velice smutnou událostí z jara roku 1999. Tou je náhlá a tragická smrt Ing. Jindřicha Kratochvíla, tou dobou zástupce ředitele školy. Vynikající pedagog, ze kterého sálalo nadšení pro jakoukoliv činnost. Vyučoval především předměty spojené s chovem hospodářských zvířat. Několik let vedl výuku praxe, zajímal se o velká i malá hospodářská zvířata. Výuku obohacoval o mnoho zážitků z bývalé praxe, přitom aktivně přijímal veškeré moderní aplikace, které nová doba přinášela. Nebyli mu lhostejné starosti i radosti všech přítomných ve svém okolí a dokázal kolem sebe šířit energii a dobrou náladu. Jeho hlas, rozléhající se chodbami školy, chybí dodnes všem, kdo ho znali.

4.7 Období po roce 2000

Vstup do nového milénia je poznamenán úbytkem žáků. O zemědělské obory klesá zájem a další příčinou je, že ze základních škol vystupují slabé populační ročníky. Pokles žáků ve škole znamená i snížení počtu pedagogů a jejich učitelských úvazků.

Od 1. 9. 2003 se vyhláškou MŠMT č. 144/2003 Sb., mění soustava skupin studijních oborů středních odborných učilišť. Obory zemědělství a lesnictví přecházejí ze skupiny 42 do 41. (Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 354/1991 Sb., o středních školách, ve znění pozdějších předpisů, 2003)

V období po roce 2005 pokračuje další inovace oborů v nabídce školy. Tentokrát se jedná o obor gymnaziálního typu – Přírodovědné lyceum (78-42-M/006), který připravuje žáky k dalšímu možnému studiu na vysokých a vyšších odborných školách přírodovědného zaměření. Právě tento obor měl podstatnou úlohu, a to zajistit škole příliv nových žáků. Nicméně jak se ukáže o pár let později, skutečnost je zcela jiná. Pojetí školy stále směřuje k zachování a realizaci zemědělských oborů.

Po roce 2000 je v České republice trendem zakládat lycea, která by měla nahradit příbuzné obory. Jsou kombinací gymnázia a příslušné odborné školy. Jedná se o obor vyložené studijního typu, kam by se neměl dostat každý. Předpokladem pro vznik lycea je to, že škola

disponuje výborným vybavením a náležitým pedagogickým sborem. (Husník, 2004) Poděbradská škola výše uvedené podmínky splňuje.

V roce 2005 opouští školu po 15 letech ředitel Ing. Jiří Husa, CSc. Ke konci svého působení se potýká s rostoucím objemem administrativní práce a nedostatkem finančních prostředků od nového zřizovatele, kterým se stal Středočeský kraj. Během jeho působení považoval za největší problémy zajištění finančních prostředků pro rozsáhlé investiční akce, nalezení vhodných pedagogů jako náhrada za odcházející generaci pedagogů. Jeho náhlým odchodem se škola ocitá déle než rok bez ředitele školy. Dočasně je do funkce pověřen Ing. Karel Psota, učitel informatiky. V roce 2006 poprvé v historii školy stane ve vedení školy žena paní Ing. Milena Kavková, profesorka fyziky a matematiky. Jeho zástupcem se stal Ing. Karel Psota.

Škola se od roku 2007 podílí na zajišťování praxí pro Institut vzdělávání a dále na poradenství pro Českou zemědělskou univerzitu a Pedagogickou fakultu UK v Praze. Je jí udělen statut cvičné školy Institutu vzdělávání České zemědělské univerzity. (Výroční zpráva 2013/2014, s. 11)

Významnými změnami je poznamenán školní statek. Od 1. listopadu 2011 se rozhodnutím zastupitelstva Středočeského kraje stává součástí několika středisek, které jsou sloučeny do jednoho celku, a vzniká příspěvková organizace pod názvem – Školní statek Středočeského kraje. Tato organizace je složena z pěti bývalých školních hospodářství zemědělských škol, a to z poděbradského školního statku ve Velkém zboží, dále školních statků Střední zemědělské školy Brandýs nad Labem, Čáslavi, Rakovníku a Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy v Benešově. (Kocmánek, 2011) Ovšem i nadále zůstalo zachováno to, k čemu jsou školní statky určeny. I nadále tak doplňují nezbytnou funkci ve vzdělávacím a výchovném procesu.

Začátkem roku 2012 je název školy změněn na: **Střední zemědělská škola a Střední odborná škola Poděbrady**. Škola by ráda uvítala větší počet žáků a na základě rozhodnutí MŠMT č. j. 34784/2011-25 je 29-41-M/01 vzniká nový obor – Technologie potravin. Tento obor je ve školském rejstříku zapsán v denní, dálkové i večerní formě vzdělání. I když byl trh práce a zřizovatel k otevření uvedeného oboru nakloněn, nebyl pro nedostatek žáků otevřen. V září 2014 byl obor Technologie potravin zrušen. (Výroční zpráva 2013/2014, s. 11) Zde musím poznamenat, že ryze zemědělské školy v České republice jsou vzácným

úkazem a dříve čistě mnoho-oborové školy musejí svou nabídku rozšířit o další obory vzdělávání. V Německu a Rakousku je tento systém běžný a stabilizuje učitelství. (Husník, 2004)

Škola se neustále snaží získávat finanční prostředky pro modernizaci výuky a zvyšování konkurenceschopnosti absolventů na trhu práce. Právě v tomto období získala schválení žádosti na významném projektu, který se nazývá „Školní ekologická zahrada-živá laboratoř“. Probíhá výběrové řízení a v březnu 2014 je zahájena výstavba. (Výroční zpráva 2013/2014, s. 79) Ekologická zahrada by měla sloužit pro výuku principů ekologického zemědělství. Po malé stavební pauze vzniká za školou vkusně upravený pozemek s jezírkiem, voliéry, výběhy pro zvířata, naučná ekologická stezka, dílna se šatnou a sociálním zařízením.

Obrázek č. 9 – Pohled z ekologické zahrady, vlevo domov mládeže vpravo nová přístavba realizovaná v 90. letech

Z dalších projektů EU jsou financovány zahraniční pobyty žáků. Spolupráce s holandskou školou AOC Oost v Doetinchem, která začala přibližně na konci 90. let a orientuje se na studijní obor 41-41-M/01 agropodnikání stále pokračuje. Každý rok přijíždí okolo 45 žáků včetně pedagogického doprovodu na návštěvu do Poděbrad, kde se žáci z Holandska seznamují se systémem odborného vzdělávání v České republice, konkrétně v oblasti zemědělství. Škola z této družby získává zkušenosti a suroviny na výrobu sýrů holandského typu. V rámci pobytů žáků holandské školy organizuje projektový den, který je spojen se soutěží ve zručnosti v jízdě traktorem. (Výroční zpráva, 2017/2018)

Tabulka 6 – Učební plán oboru agropodnikání (41-41-M/01) platný od r. 1. 9. 2014

Kategorie a názvy vyučovacích předmětů	Zkratka	Počet týdenních vyučovacích hodin v ročníku								Celkem	
		1.		2.		3.		4.		Celá třída	Skupiny
		Celá třída	Skupiny	Celá třída	Skupiny	Celá třída	Skupiny	Celá třída	Skupiny		
A. Povinné vyučovací předměty											
Český jazyk a literatura	CJL	3		3		3		3		12	
Cizí jazyk	ANJ NEJ		3		3		3		3		12
Občanská nauka	OBN			2		1		1		4	
Dějepis	DEJ	2								2	
Zeměpis	ZEM	2								2	
Matematika	MAT	3		3		3		2		11	
Seminář MAT/ANJ	SMA SAJ SNJ								2		2
Fyzika	FYZ	3								3	
Informační a komunikační technologie	INF		2		1		1				4
Tělesná výchova	TEV		2		2		2		2		8
Biologie a ekologie	BIO	3	1	2						5	1
Chemie	CHE	3	1	2						5	1
Základy mechanizace	ZME	2		2	1					4	1
Pěstování rostlin	PRO			2	1	4	1	2	2	8	4
Chov zvířat	CHO			2	1	4	1	2	2	8	4
Ekonomika a podnikání	EKP			2		3		4		9	
Motorová vozidla	MOV			2						2	
Praxe	PXE		2		2						4
Výživa zvířat a krmivářství	VZK					2				2	
Rozvoj venkova	ROV					2				2	
Technická zařízení a doprava	TZD					2		2		4	
Myslivost	MYS							2		2	
Ochrana rostlin	OCR							2		2	
Zpracování zemědělských produktů	ZZP							1		1	
Celkem		21	11	22	11	24	8	21	11	88	41
B. Nepovinné vyučovací předměty, kurzy a semináře											
Maturitní seminář z matematiky, Konverzace v cizím jazyce (KAJ/KNJ), Sportovní kurzy, Tradiční lidová tvorba, a jiné dle aktuální nabídky											

Zdroj: Výroční zpráva Střední zemědělské školy a Střední odborné školy Poděbrady 2017/2018

V tomto období je pro školu přínosem další projekt s názvem „Cestou přírodovědných a technických oborů napříč Středočeským krajem“, díky kterému je modernizovaná chemická laboratoř. Pokud to shrneme tak škola je po materiální a technické stránce vybavena na velmi dobré úrovni. Všechny učebny jsou vybaveny plátnem, připojením na internet a dataprojektorem. Učitelé tak mohou při své práci využívat v pěti učebnách video

či CD přehrávač s televizí. Učebna mechanizace je navíc vybavena interaktivní tabulí. Škola disponuje mimořádným množstvím učebních pomůcek jako jsou vypreparované anatomické orgány, nástěnné a trojrozměrné modely, vzorky hnojiv, semen, suchých rostlin a koster velkých hospodářských zvířat apod. (Výroční zpráva 2017/2018) Za zmínku stojí i rozsáhlá sbírka nerostů a hornin. Mnohé z pomůcek je ještě ze zbytků sbírek z 30. let a plnohodnotně slouží jako názorné pomůcky do dnešní doby.

Ve školním roce 2014/2015 na základě rozhodnutí MŠMT č. j. 49117/2013-3 ze dne 12. 2. 2014 vzniká další obor 43-41-M/01 – Veterinářství. (Výroční zpráva 2013/ 2014, s. 79) Na tento obor je ještě téhož školního roku poprvé přijato 28 žáků, viz tabulka č. 6.

Tabulka 7 – Přehled nově přijatých žáků na jednotlivých oborech v letech 2000 až 2020

Školní rok/Obory	Agropodnikání	Veřejnosprávní činnost	Veterinářství	Přírodovědné lyceum	Celkem
2000	29	30	—	—	59
2001	29	30	—	—	59
2002	34	30	—	—	64
2003	29	60	—	—	89
2004	29	29	—	—	58
2005	28	29	—	14	71
2006	29	30	—	25	84
2007	24	31	—	26	81
2008	30	30	—	29	89
2009	27	29	—	20	76
2010	26	22	—	10	58
2011	25	26	—	10	61
2012	28	30	—	9	67
2013	27	31	—	19	77
2014	24	24	28	—	76
2015	25	18	31	—	74
2016	32	26	32	—	90
2017	30	22	30	—	82
2018	26	18	27	—	71
2019	22	13	27	—	62
2020	18	29	31	—	78

Zdroj: Převzato Národní pedagogický institut ČR, poskytl Ing. Jiří Vojtěch

Je předvídatelné, že současně se zrodem nového oboru Veterinářství se díky nízkému zájmu uchazečů poprvé neotevřel 1. ročník Přírodovědného lycea, který se již dříve potýkal s velmi nízkým zájmem nových uchazečů. Ke klesajícímu zájmu o přírodovědné lyceum se podrobněji v rozhovorech vyjadřuje PaedDr. Zdenka Albertová v kapitole 6.2.

K 30. září 2015 je ve škole celkem 282 žáků docházejících do 12 tříd. Celková kapacita školy je 480 žáků. Škola je naplněna zhruba na 63 %. (Inspekční zpráva, 2016) Počet nově přijatých žáků je stabilní a v dalších letech se mírně navyšuje. K 31. srpnu 2018 je na škole celkem 288 žáků. (Výroční zpráva, 2017/2018)

4.8 Škola 100 let slavící a její úspěchy

V červnu 2020 škola připravuje oslavu na počest stého založení. Jsou rozeslány pozvánky absolventům školy, které mapují přibližný zájem o uvedenou událost. Bohužel situace z důvodu pandemických opatření nepřeje a slavnostní událost je odložena. Pokud situace dovolí, je dle vedení školy pořád snaha toto významné jubileum oslavit.

Pokud opomeneme výročí, je pořád co oslavovat a čím se pochlubit. Škola podporuje žáky ve vědomostních, dovednostních, literárních, sportovních a jiných soutěžích a pravidelně se jich zúčastňuje. Mnohé z nich jsou i na mezinárodní úrovni. Skupina vybraných žáků se zúčastňuje chovatelských výstav a soutěží pod vedením ředitele Školního statku Středočeského kraje pana Ing. Kocmánka. Rok 2019 byl na úspěšné reprezentace žáků na soutěžích obzvláště bohatý. Úspěchem se může pochlubit i skot školního statku. Na Evropském šampionátu holštýnského skotu v Belgii byla kráva Dáša vyhodnocena jako nejlepší z celé kolekce zvířat. Dále následovala Národní výstavy hospodářských zvířat v Brně, kde se Dáša stala národní šampionkou.

V červnu roku 2019 se umístily tři žákyně 3. ročníku oboru veterinářství na 1. místě v chovatelské soutěži „O Šemíkovu podkovu“. Soutěž se skládala z mnoha disciplín, ve kterých žákyně uplatnily své znalosti z biologie, chovu zvířat, poznávání rostlin. Dále musely projevit i fyzické zdatnosti jako je jízda na dostihovém trenažéru bez držení, dostihová štafeta atd.

Školní akce obsahují velice bohatou a různorodou škálu aktivit, které se konají po celý rok.

Čtvrtý ročník oboru Agropodnikání v rámci praxe a předmětu zpracování zemědělských produktů pořádá projekt „Školní zabíjačka“. Dále projekty, které jsou určeny pro mateřské a základní školy z celého regionu „Den zvířat“ a „Den Země“. Ve škole funguje teraristický a včelařský kroužek a na zahradě školy je žákům k dispozici cihlová pec na chleba. Pečení a ochutnávku chleba má na starosti dlouhodobá stálice a absolvent školy, učitel Ing. Pavel Znamínko.

Další významné aktivity jsou v rámci celoživotního učení. Zkoušky myslivosti, kurzy, školení, například: Inseminace a vpravování embryí inseminační technikou u skotu, ovcí a koz, nebo kurzy a zkoušky odborné způsobilosti při zacházení s chemickými přípravky. Některé jsou ve spolupráci s Českou zemědělskou společností a Agrární komorou.

4.9 Ředitelé školy

1919–1923	Ruml Josef Dipl. Agr.
1923–1945	Dr. Ing. Bohuslav Stempel
1945–1947	prof. Jan Plhal, pověřený správou školy
1947–1948	Ing. Josef Mareš
1948–1951	vedením školy pověřeni členové sboru
1951–1980	Ing. Karel Vaněček
1980–1989	Ing. Jan Procházka
1989–1990	prof. Adolf Filáček
1990–2005	Ing. Jiří Husa, CSc.
2005–2006	škola je rok bez ředitele školy, vedením je pověřen zástupce Ing. Karel Psota
2006	Ing. Milena Kavková

4.10 Názvy školy v jednotlivých obdobích

1919	Tříletá vyšší hospodářská škola v Poděbradech
1920	Čtyřletá vyšší hospodářská škola v Poděbradech
1926	Čtyřletá vyšší hospodářská škola a odborná hospodářská škola v Poděbradech

- 1933 Švehlovy hospodářské školy v Poděbradech: čtyřletá vyšší hospodářská škola, odborná hospodářská škola, dívčí lidová hospodářská škola
- 1940 Vyšší hospodářská škola v Poděbradech s českým vyučovacím jazykem
- 1945 Vyšší rolnická škola a lidová škola zemědělská v Poděbradech
- 1952 Zemědělská technická škola v Poděbradech – obor pěstitelský
- 1955 Zemědělská technická škola v Poděbradech – obor pěstitelský a chovatelský
- 1961 Střední zemědělská technická škola v Poděbradech – obor pěstitelství-chovatelství
- 1985 Střední zemědělská škola v Poděbradech-obor pěstitelství a chovatelství
- 1991 Střední zemědělská škola a Rodinná škola a Rodinná škola Poděbrady – obor pěstitelsko-chovatelský, obor Agropodnikání
- 1997 Střední zemědělská škola a Střední odborná škola v Poděbradech
- 2005 Střední odborná škola Poděbrady
- 2012 Střední zemědělská škola a Střední odborná škola Poděbrady

5 ROZHOVORY

5.1 Rozhovor s Ing. Janem Krebsem

Vedoucí praxe, výuka mechanizace a motorových vozidel

Jak dlouho působíte na škole?

„Na škole působím od roku 1991.“

Jste absolventem školy, je možné z Vašeho pohledu porovnat žáky, kteří se hlásili v době vašeho studia, se současnou generací žáků? Myslím tím, zda charakter žáků, kteří mají zájem o studium, je pořád stejný. Jako příklad uvádím žáky, kteří mají vztah k přírodě, děti farmářů, anebo naopak kteří o obor zájem nemají a na školu nastoupili, že neměli jasnou představu při volbě povolání. Vycházím i z mé zkušenosti.

„Jsem absolvent školy, ale studoval jsem ještě před listopadem 1989, protože byl jiný režim, nelze srovnávat praxi s dnešní dobou. Mohu porovnat období, kdy jsem začal učit a dnes. Když se zaměřím na charakter žáků, kteří k nám přicházeli dříve a dnes, myslím, že není rozdíl. Přicházející žáci jsou děti farmářů, rodiče nebo prarodiče pracují v zemědělském podniku, mají rádi zvířata, mají zájem o mechanizaci či přírodu. V každém prvním ročníku se najde někdo, kdo nemá jasnou představu o svém povolání. Buď ho zemědělství chytne, nebo si po prváku najde jinou školu.“

Pane inženýre, liší se vedení a činnost žáků na praxi v době Vašeho studia od současné doby? Je možné porovnat a posoudit rozdíly? Popřípadě je možné popsat vývoj praxe za dobu Vašeho působení na škole?

„Činnost na praxi ve srovnání praxe individuální je myslím stále stejný, jako když jsi studovala. Když budu porovnávat učební praxe, zde došlo ke změnám. Nejezdí se na chmel, nechodí se dělat na brigády jako česání jablek, sběr brambor. Snažíme se žáky více posílat do zemědělských podniků individuálně, žáci si vybírají sami podle toho, co je pro ně zajímavé. Žáci vypracují ročníkovou práci z praxe, nejenom písemně, ale musí vypracovat prezentaci a následně ji obhájit. Škola byla vybrána a zařazena do projektu Centrum odborné přípravy. Díky projektu se škola vybavila novou mechanizací, se kterou mají

možnost pracovat žáci během učební praxe. Pro dokreslení ti mohu ukázat videa, která přiblíží, jak žáci pracují s technikou.“

Jsou nějaké nedostatky v odborném vzdělávání, na které chcete upozornit?

„Nedostatky v odborném vzdělávání vidím především v tom, že se sleduje, jak žáci uspějí u státní maturity a na praktické znalosti a dovednosti se klade malý důraz. Celkově si myslím, že srovnávat žáky z gymnázia s našimi žáky je nesmysl.“

Co Vám nejvíce na pedagogické činnosti dělá radost.

„Nejhezčí na této práci je, když vidíš prváky na praxi, jak neumí pracovat s ručním nářadím, ani zamést v drobnochovu. Během dalších ročníků vidíš jejich velký posun, ve třetím ročníku pracují v zemědělských podnicích s moderní technikou. Jejich zapálení pro zemědělství se projeví po čtvrtém ročníku, kdy sleduji, kam absolventi následně nastoupí. Nepamatuji si na žádného žáka, který by nenašel práci, nebo byl dlouhodobě nezaměstnaný. Myslím, že velkou výhodou je, že žáci se naučí pracovat již na škole a myslím si, že není nic špatného na tom, když pracují mimo obor.“

5.2 Rozhovor s PaedDr. Zdenkou Albertovou

Učitelka chemie a německého jazyka

Jak dlouho působíte na škole?

„Od roku 1993, tedy jak říká kolega Ing. Šimůnek a já to ráda opakuji: Jsem tady krátce, pouhých 27 let.“

Můžete vlastním pohledem zhodnotit vývoj školy za Vašeho působení.

„Snažíme se školu zvelebovat, ať už materiálně, tak projekty, teoreticky, odborně či jinak. Dobrou energii, kterou tam dali naši předchůdci láskou k zemědělství, se snažíme nerušit a také podporovat. Když přijde někdo do školy, tak tu energii může vnímat. Mně tam bylo vždycky dobře, a i v těch těžkých chvílích mě zase škola pomohla postavit na nohy. Pak se zase já snažím pomáhat těm, kteří to potřebují. Vztah učitel – žák dostává potom jiné rozměry, které jsou právě tou životně důležitou ingrediencí v mém životě. Jsem ráda, že se k nám absolventi stále hlásí, vyhledávají nás a maturitní plesy, kam rádi přicházejí, jsou tím

nejlepším nábojem, jak zase pokračovat dál. Tohle dle mého je největší bonus naší školy. Jste pro mě rozšířená rodina, se kterou žiji celý život. Většina učitelů to má podobně.“

Mezi obory, které škola nabízí, je obor přírodovědně lyceum. Ve výročních zprávách školy jsem zjistila, že škola několik let ročník neotevřela. Můžete z vlastního pohledu zhodnotit proč je tak malý zájem o tento obor?

„Myslím, že je to převažující nabídkou gymnaziálních oborů v Poděbradech, ale i v okolí. V Poděbradech působí dvě gymnázia. V Nymburce je také gympl a v Kolíně též.“

Je nějaký školní rok(y), na který(é) nerada vzpomínáte?

„To se nedá říci na celý rok, ale nerada vzpomínám na dobu, kdy se začaly uplatňovat náročnější požadavky na žáky, které se odrazily i u maturit. Začalo to v roce 1998 u jedné žákyně a opravné maturity. Dále to pokračovalo i u mojí 2. třídy, kde byly samé dívky. Lítaly od maturit 2002 víc, než se dřív praktikovalo za ty samé výsledky. Bylo to asi 7 dívek během 3 dnů. Při nerozhodnosti šlo všechno do horší známky, nepamatuji se, že by se zlepšovalo. Nebyl jednotný názor maturitní komise. Všechna děvčata byla značně ve stresu a já měla co dělat, abych je vždy po nějaké zkoušce postavila zase na nohy a nebylo to ještě horší a ty další, co dorazily, aby to nevzdávaly předem. Třetí den jsem to už nedala ani já a po výsledcích brečela s nimi. S předsedkyní jsme konstatovaly, že takové maturity s odlidštěným přístupem jsme nezažily. V závěrečné řeči jsem jim tenkrát řekla, že pro mě všechny zkoušku z dospělosti složily a že pevně věřím, že maturitní zkoušky na podzim všechny zdárně dokončí. Zkoušku z dospělosti složily, protože to semknutí, jak to prožívaly společně, bylo hodně silné. Ty, co maturitu udělaly, se vlastně neuměly radovat, protože jim bylo smutno z ostatních. Se zástupcem ředitele Ing. Kratochvílem jsme se tenkrát shodli na tom, že v odlidštěné škole nechceme učit. Pak se to ale naštěstí zlepšilo.“

Dále to pak byly dvě události, které zastavily srdce školy. To byla tragická úmrtí Ing. Kratochvíla a žáka maturitního ročníku Metelky. Přestože byla škola plná lidí, zavládlo tam naprosté ticho.“

Pak vlastně i rok, kdy nám nepřišli žáci do 1. ročníku, neboť byla prodloužena povinná docházka na 9 let a někteří učitelé museli odejít. To se mě také dost dotýkalo. “

Vím, že máte těsně před odchodem do zaslouženého důchodu. Jak vnímáte poslední roky na škole?

„Snažím se tuto dobu radostně užívat, být vtipná, vytvářet příjemnou a přátelskou atmosféru ve třídě, aby se také žáci těšili na hodiny chemie. Ale dost mě vyčerpává slabší myšlení a komunikace dětí, když učím problémově, tedy když mají najít řešení. To se namluvím a už mají kolikrát tolik indicií, že je to jasné... a stejně se stane, že to dnes už nikdo ze třídy neposkládá. Selský rozum už přestává fungovat. Je to občas taková beznaděj z vývoje myšlení žáků, kdy by mě měli prohánět oni a já na ně bohužel stačím „levou zadní“. Lepší pro učitele je, když ho žák předstihne...“¹

5.3 Rozhovor s Ing. Michaelou Znamínkovou

Učitelka chovu zvířat a výživy zvířat

Vážená paní inženýrko, chtěla bych se zeptat, jaký je současný zájem o studium na škole. Musíte o žáky bojovat nebo každoroční zájem je bez výrazných výkyvů? O jaké obory je největší zájem?

„Asi víte, že škola nabízí 4 obory. Největší zájem je o nový, šest let starý obor veterinářství. Zde žáky můžeme vybírat, většinou je kapacita třídy naplněná. O obor agropodnikání je stále zájem – i když se zdá, že v letošním roce je žáků v prvním ročníku o něco méně. O obor Veřejnosprávní činnost, který byl v letošním roce inovován a přejmenován zájem po několikaletém poklesu opět stoupá. Obor přírodovědné lyceum jsme pro malý zájem už několik let neotevřeli. Zájem byl kolem pěti, šesti žáků. Velice závisí na naší nabídce, jak propagujeme školu a hodně také na osobním kontaktu. Přestali jsme například objíždět školy a oslovovat přímo žáky v posledním ročníku základních škol. Také je možné, ale to není ověřené a vím to jen z doslechu, že některé poděbradské školy žákům tvrdí, že nemá cenu na

¹ PaedDr. Zdenka Albertová nastoupila do školy v roce 1993 a byla mým třídním učitelem od druhého až po maturitní ročník. Paní doktorce tímto děkuji za tak velice osobní výpověď a rozhovor, který mi umožnila.

naší škole studovat. Nabízeli jsme i konzultace místním výchovným poradcům, ale neprojevíli zájem.“

Paříte mezi generaci učitelů, kteří na školu nastoupili v devadesátých letech. Jak na první roky Vašeho působení na škole vzpomínáte?

„V té době jsme byli mladí a aktivní, pořádali jsme různé akce pro žáky i pro kolegy. Od generace učitelů, kteří ještě mě na škole učili, jsme se získávali praktické zkušenosti. Chodili jsme i na náslechy do hodin, vedení navštěvovalo naše hodiny. Pracovali jsme tak na zlepšení metod výuky. Ve škole pro nás byla přátelská atmosféra, příjemné a inspirativní pracovní prostředí.“

V devadesátých letech na školu nastoupila silná generace žáků (mezi ně se řadím i já). Dokážete porovnat dnešní generaci s generaci mých spolužáků? Konkrétně myslím tu, která má zájem o studium oboru agropodnikání?

„Každá generace má své. Já nejvíce oceňuji tu, která přišla cca v roce 1992. Oproti těm předchozím, kteří přicházeli po revoluci, se zde nacházelo více žáků se zájmem o studiu oboru agropodnikání. Buď to byli žáci ze zemědělských rodin nebo se od nich k práci v zemědělství motivovali. Současní žáci oboru agropodnikání na tuto tradici navazují. Většina je těch, kteří ví, co od studia chtějí a v odborných předmětech jsou motivovaní ke studiu.“

Nedávno jsem měla možnost pohovořit s panem inženýrem Miroslavem Tomkem, který je Vaším bývalým kolegou. Společně jsme se shodli, že většina absolventů školy si najde své uplatnění, třebaže mimo obor. Souhlasíte s tímto tvrzením? Stejnou otázku jsem položila i Vašemu kolegovi Ing. Krebsovi... Dovolím si konstatovat, že jsem s více než polovinou spolužáků v kontaktu a dovoluji si i tvrdit, že každý z nich má plnohodnotné uplatnění a své místo v životě si našel.

„To je velké plus našich absolventů. Pokud jsou jen trochu schopní, již ve třetím ročníku vědí, kam půjdou pracovat, popřípadě dále studovat. Většina absolventů má velmi dobré odborné kompetence a také se umí postavit k práci. Proto pro ně není problém uplatnit se na trhu práce. Naše bývalé žáky moc rádi potkáváme i po ukončení studia a také s nimi spolupracujeme při dalším vzdělávání.“

Jaké akce škola v současné době pořádá? Za nás probíhaly brigády, sběr brambor, cibule, také se jezdilo na chmel.

„Co se týká praxe, kterou uvádíte, tak tu má na starost kolega Krebs a už se tolik nejezdí. Svoje stanovisko vám asi sdělil. Za mě a mého muže, který jak víte na škole také učí, je praxe velmi důležitá. Snažíme se prosadit různé zemědělské podniky, kde se mohou žáci něco nového naučit, jako například Chorušice. Také zprostředkováváme pro žáky stáže, protože praxe touto formou neprojde. Velmi úspěšná je například na ovčí farmě Horní Dvorce. Za týden stáže se naučí dojit, vyrábět sýry, porodí třeba 50 kusů bahnic.

Jezdíme sklízet víno nebo zavádět na vinice do Kutné Hory. Praxe na výrobu sýrů je také pro žáky z oboru veterinářství i agropodnikání. Z mé předchozí třídy například vyrábí sýry doma alespoň 5 žáků. Také jsme založili teraristiku, kde probíhají praxe pro obor veterinářství i agropodnikání. Bylo to na popud žáků, kteří měli chuť – dali jsme jim tedy prostor a trochu je podpořili. Ted' slouží i pro kroužek místního DDM. Bereme žáky na exkurze do různých zemědělských podniků. Na místě bývalých skleníků jsme ve škole vybudovali školní ekologickou zahradu, která slouží pro vzdělávání žáků našich i žáků z ostatních škol. Pořádáme různé akce Den Země, Den Zvířat... Za zmínku stojí zahradní festival, kde žáci naší školy připraví program pro žáky mateřských a základních škol nebo středních škol z okolí Poděbrad. Na různých stanovištích je navštíví 100 až 300 těchto žáků... Realizujeme projekty Erasmus+, které se týkají zejména ekologického a zemědělského vzdělávání a umožní našim žákům rozvíjet odborné, ale hlavně sociální a jazykové kompetence. Vloni se podařilo zrealizovat exkurzi na zemědělské farmy do Holandska, předloni do Francie, kam se chystáme i v letošním školním roce, pokud situace dovolí.“

6 ZÁVĚR

Velkou motivací pro napsání této práce byl fakt, že jsem sama absolventkou této školy. Maturovala jsem v roce 1997 a dovolím si říct, že se již začínám radit mezi pamětníky školy. Ve své práci uvádím dva významné učitele, kteří na školu nastoupili hned poválečném období a na škole působili několik desítek let. Já jsem jako žákyně tehdejší Střední zemědělské školy a Střední odborné školy v Poděbradech měla tu čest je osobně poznat. Právě díky této skutečnosti pro mne bylo pátrání po archivních materiálech, uskutečnění rozhovorů s učiteli až po návštěvu školy silným emotivním zážitkem a srdeční záležitostí.

Zároveň jsem se snažila v některých pasážích udržet nostalgický odstup, aby nedošlo ke zkreslení faktů. Konkrétně jsem byla opatrná v uskutečněných rozhovorech se současnými, ale i bývalými učiteli školy. Pátrání a shromažďování materiálů pro potřeby této práce jsem shledala za velice zajímavé, ovšem i časově náročné. Po mém absolvování škola prošla zajímavou a důležitou přestavbou. Osobní návštěva školy po více jak 20 letech byla překvapující a mohla jsem tak dobře ohodnotit další etapu a pokrok ve vývoji školy jak z pohledu absolventa, tak i budoucího učitele.

Vzhledem k množství nashromážděných historických materiálů, a především vzpomínek pana Ing. Miroslava Tomka, který se několik let zabýval právě historií školy, bylo velice obtížné vybrat a vyhodnotit důležitá fakta, která jsou podstatná pro samotný smysl bakalářské práce. Chtěla jsem se pokusit zmapovat ucelený historický vývoj od myšlenky založení této školy až po současnost. V práci se také věnuji školnímu statku a domovu mládeže. Oba tyto uvedené subjekty jistě dotváří význam této školy. Nemusím zdůrazňovat, že školní statek je nezbytný prostředek k realizaci školní praxe stejně jako domov mládeže, který zde hraje také svou nezastupitelnou roli či službu. Množství nashromážděných informací obou uvedených institucí by samo o sobě vydalo na menší publikaci.

V teoretické části jsem popsala počátky a přehled zemědělských škol na území české republiky, které jistě byly poznamenány historickým vývojem naší země. Zásadním zlomem byl revoluční rok 1848 a to zrušení poddanství a dále pozemková reforma v Československu v roce 1919. Právě v první vlně pozemkové reformy se datuje myšlenka na založení zemědělské školy v Poděbradech.

Zemědělská škola je velice významnou školou v regionu a už od počátku svého založení z důvodu historických událostí procházela různými změnami. Několikrát se změnil i její název. Reagovala na potřeby a tendence zemědělských rolníků každé doby a podle toho se měnila nejen nabídka jejích oborů, ale také délka studia. Škola aktuálně nabízí vzdělání v denní formě čtyřletých oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou – Agropodnikání, Veterinářství, Veřejnosprávní činnost a Přírodovědné lyceum.

Škola ve své historii zažila i stinné roky, které byly poznamenány druhou světovou válkou, což zapříčinilo to, že vzdělávání a výchova budoucích zemědělců byla přerušena. Největší újmu však dle pamětníků zažila díky sovětskému lazaretu. V této době škola vlastnila širokou sbírku učebních pomůcek, které byly uschovány po poděbradských vilách. Kompletní inventář se po druhé světové válce již nedochoval.

Nejvíce mě těší to, že jsem se v rozhovorech s učiteli, kteří jsou a byli se školou spjati, shodli, že absolventi školy své uplatnění většinou mají. Důkazem jsou i dlouhodobé průzkumy Ministerstva práce a sociálních věcí, který eviduje počty nezaměstnaných absolventů jednotlivých škol.

Zemědělská škola v Poděbradech prošla stoletým vývojem, během něhož si získala věhlas a dlouhou řadu věrných a spokojených absolventů včetně mě. Bohužel z důvodu koronavirové pandemie a s tím spojenými protiepidemickými opatřeními musely být oslavy ke stému výročí odloženy.

A co říci závěrem? Jakým směrem se bude vyvíjet a psát další historie zemědělská školy v Poděbradech? Nemohu jinak, než citovat slova pana Ing. Jiřího Husy „*Odpověď na tuto otázku, necht' vyřkne budoucnost sama. Zlatý pruh země české si rozhodně zaslouhuje zemědělskou školu v Poděbradech zachovat a rozvíjet pro další generace zemědělců*“.

7 SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

Beck-online. *Zákon ze dne 28. října 1918 o zřízení samostatného státu československého č. 11/1918 Sb.*, [online], [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: 11/1918 Sb. - Beck-online

Beck-online. *Zákon ze dne 9. dubna 1920, jímž se upravuje správa zemědělského školství a dozor na ně 281/1920 Sb.*, [online], [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: 281/1920 Sb. - Beck-online

ČERNOHORSKÝ, Zdeněk. *Dějiny zemědělského školství v Československu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980. Dějiny školy a výchovy. ISBN (váz.).

Česká školní inspekce. *Inspekční zpráva*. [online], 2016 [cit. 2021-6-23]. Dostupné z: IZ.pdf
Dopis č. 44732 Okresní správní komisi v Poděbradech zasláný radou politické správy ze dne 24. 10. 1927, archiv – Městský úřad Poděbrady

HORA-HOŘEJŠ, Petr. *Toulky českou minulostí*. Praha: Via Facti, 1998. ISBN 80-238-2999-8.

Husník, Petr. *Učitelské noviny. Kolik potřebujeme lyceí*. [online], 2004. Praha: Gnosis, 2004 [cit. 2021-04-17]. ISSN 0139-5718. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=4335>

Husník, Petr. *Učitelské noviny. Zemědělci*. [online], 2004. Praha: Gnosis, 2004 [cit. 2021-04-16]. ISSN 0139-5718. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=4377>

JANOVSKÁ, Eliška, GUT Zdeněk a HUSA, Jiří. *75 let zemědělské školy v Poděbradech 1919-1994*. Poděbrady: Nadace Střední zemědělské školy v Poděbradech, 1995.

Kocmánek, Jan. *Školní statek Středočeského kraje* [online]. Wordpress, b. r. [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <http://skolnistatek.cz/>

NPI ČR. *Obory vzdělání* [online]. 2006 [cit. 2021-6-14]. Dostupné z NPI ČR: <https://www.narodnikvalifikace.cz/...1-8>

NÚV, *Absolventi* [online]. 2014 [cit. 2021-6-18]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/...pdf>

Poděbradské noviny, 1922, ročník VIII, č. 46

Poděbradské noviny, 1922, ročník VIII, č. 49

Poděbradské noviny, 1926, ročník XII, č. 38

Poděbradské noviny, 1926, ročník XII, č. 6

Poděbradské noviny, 1927, ročník XIII, č. 22

Poděbradské noviny, 1927, ročník XIII, č. 38

PRŮCHA, Jan. *Odborné školství a odborné vzdělávání: fungování systému, problémy praxe a výzkum*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-158-5.

RAŠTICOVÁ, Blanka. *Zemědělské školství, výzkum a osvěta jako předpoklad hospodářského rozvoje venkova v 19. a 20. století: sborník příspěvků z mezinárodní konference věnované památce Samuela Cambela*. Uherské Hradiště: Slováké muzeum, 2004. ISBN 80-86185-38-9.

ŘEHOUNEK, Jan. *Zlatým pruhem Polabí*. Praha: Regia, 2016. Tajemné stezky. ISBN 978-80-87866-29-0.

Slavné vily. *Neprávem zapomínaný architekt Vojtěch Kerhart*. [online]. Praha: FOIBOS, 2007-2012 [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <http://www.slavnevily.cz/zpravy/z-oboru/nepravem-zapominany-architekt-vojtech-kerhart>

Trhlíková, J. a kol. *Absolventi středních škol a trh práce*. *Infoabsolvent.cz* [online]. 2017 [cit. 2021-6-14]. Dostupné z: <https://www.infoabsolvent.cz/...vi->

Výroční zpráva o činnosti Střední zemědělské školy a Odborné školy Poděbrady, příspěvková organizace za školní rok 2013/2014

Výroční zpráva o činnosti Střední zemědělské školy a Odborné školy Poděbrady, příspěvková organizace za školní rok 2017/2018

Zákony pro lidi. *Nariženi vlády č. 137/1950 Sb., Vládní nariženi o přenesení působnosti ve věcech některých zemědělských škol na ministerstvo zemědělství*. [online], [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1950-137>

Zákony pro lidi. *Nariženi vlády č. 108/1952 Sb., Vládní nariženi o změně působnosti v oboru škol zemědělských, škol lesnických a vysokých škol zemědělských*. [online], [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1952-108>

Zákony pro lidi. *Sdělení č. 144/2003 Sb., Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 354/1991 Sb., o středních školách, ve znění pozdějších předpisů.* [online], [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-144>

Zákony pro lidi. *Zákon č. 95/1948 Sb., Zákon o základní úpravě jednotného školství (školský zákon).* [online], [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1948-95>

Zákony pro lidi. *Zákon č. 31/1953 Sb., o školské soustavě a vzdělávání učitelů, (školský zákon).* [online], [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1953-31>

Zákon pro lidi. *Zákon č. 186/1960 Sb., o soustavě výchovy a vzdělávání (školský zákon).* [online], [cit. 2021-6-21] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1960-186>

Zákon pro lidi. *Zákon č. 564/1990 Sb., Zákon České národní rady o státní správě a samosprávě ve školství.* [online], [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-564>

Zákony pro lidi. *Vyhláška č. 187/1992 Sb., Vyhláška ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 354/1991 Sb., o středních školách.* [online], [cit. 2021-6-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-187>

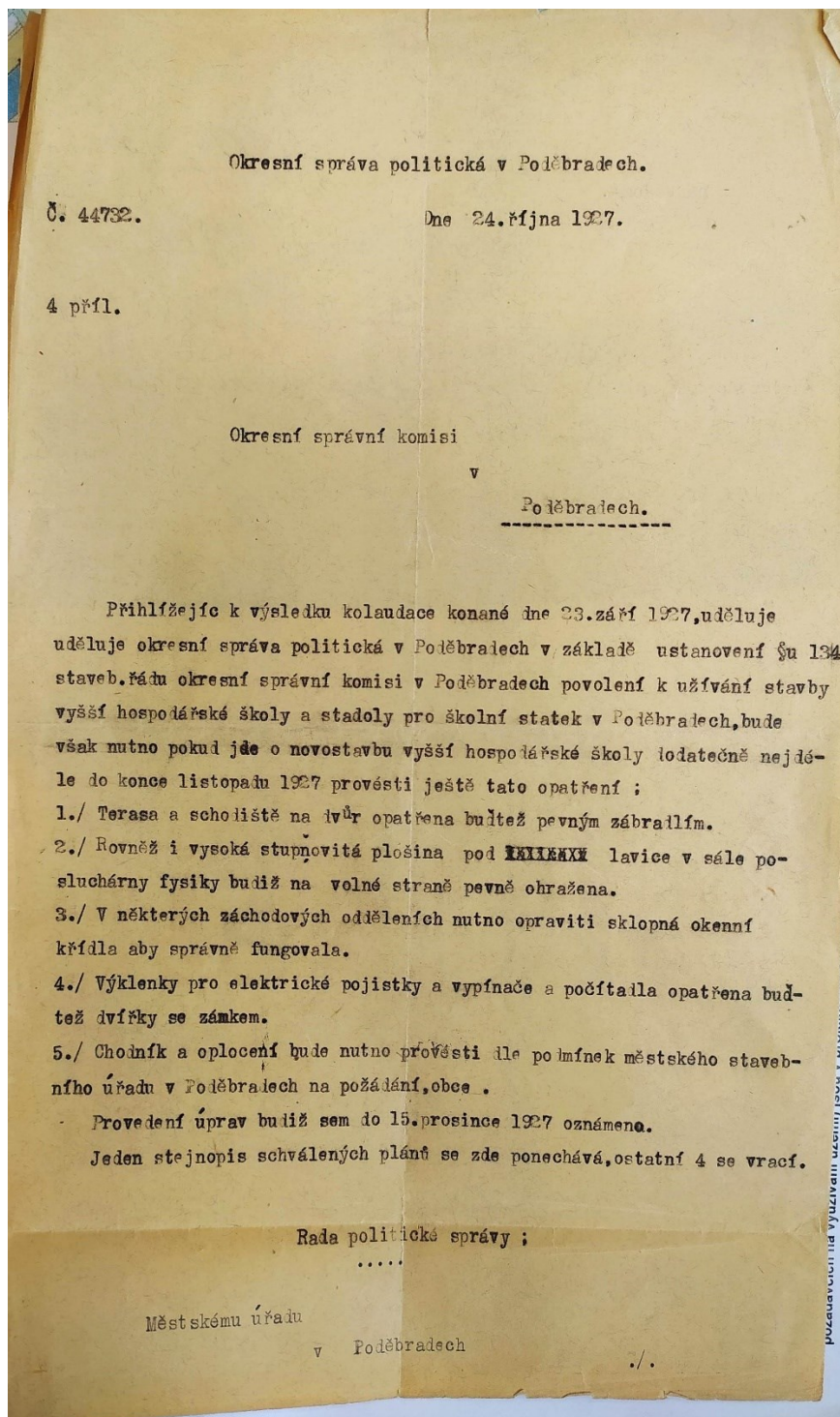
Další informační zdroje

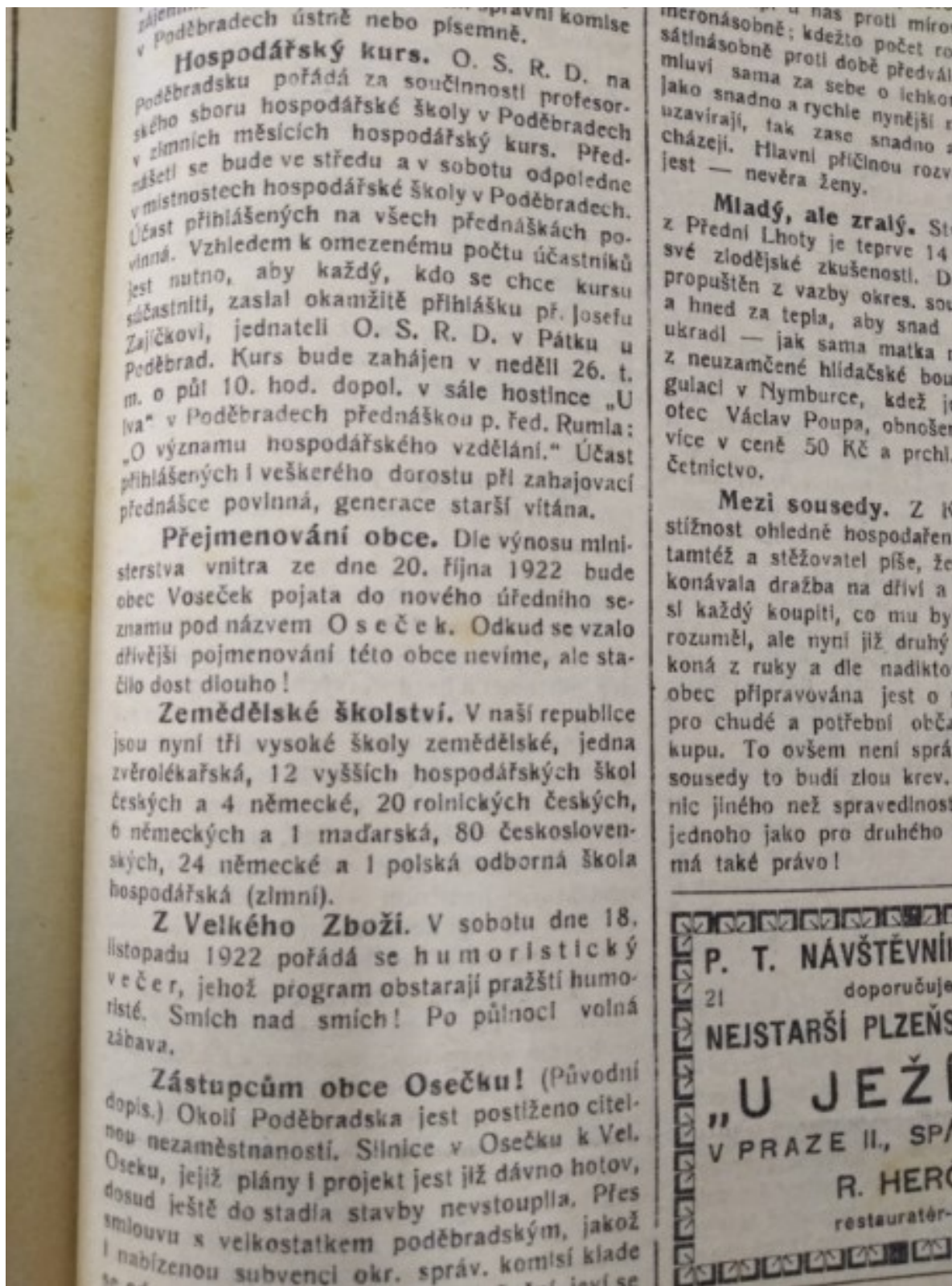
E-mail ze dne 10. 6. 2021, zaslaný Mgr. Zdenkem Krutkem, MBA, vrchním ministerským radou oddělení metodiky a financování škol a školských zařízení, odbor finančního řízení kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, který poskytl výpis z Věstníku MŠMT ČR, ročník 53, sešit 3, 1997.

Informace a paměti, které poskytl Ing. Miroslav Tomek bývalý učitel dějepisu a starosta města Poděbrady v letech 1990–1994, který se dlouhodobě zabýval historií zemědělské školy v Poděbradech.

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dopis č. 44732 Okresní správní komisi v Poděbradech zaslaný radou
politické správy ze dne 24. 10. 1927

Poděbradské Noviny.

Strana 6.

Nejlepší jest obuv Mnichovohradištská!

Veškeré druhy této obuvi v cenách velmi levných a hojném výběru na skladě u
Josef Havelka, Lázně Poděbrad
Opravy se vyřizují ihned!

hosp. akademie, pí Kerhartovou, chot bývalého okres. starosty, který má největší zásluhu o zřízení hosp. školy v Poděbradech, p. posl. Ing. Hrdinu atd., načež přednesl historii od počátku této školy až do ukončení stavby její nádherné budovy. Rečník upozornil, že myšlenka zřídit hosp. školu v Poděbradech vyšla již v r. 1907 z městské rady, na rozhodujících místech nebyla však příznivě přijata, až pak 11. března 1919 zaslá okresní výbor v Poděbradech s obcí zdejší novou žádost, které konečně bylo vyhověno tak, že ještě téhož roku 1. října mohlo být začato s vyučováním. Místnosti propůjčené škole lázeňskou správou nevyhovovaly a bylo nutno připravovati se k stavbě nové moderní budovy, jež podle návrhu poděbradského rodáka p. arch. Vojt. Kerharta, syna zasloužilého okres. starosty, odevzdávána je dnes svému ušlechtilému účelu. V dalších slovech p. řečník vděčně vzpomněl všech, kdož jakýmkoli způsobem o vznik a rozvoj školy se zasloužili, načež odevzdáváje novou budovu do správy řed. Dra Stempla a profesorského sboru, vyslovil přání, aby škola tato vždy plně svůj úkol konala, vychovávajíc žactvo v lásce k vlasti a k prospěchu celého národa. — Následovaly pak projevy hostů a delegátů, načež s potleskem přijato, aby prezidentu Republiky T. G. Masarykovi ze slavnosti byl zaslán telegrafický projev úcty a vážnosti a nestoru české vědy zemědělské dru Stoklasovi k jeho sedmdesátinám zdravice. Slavnost byla zakončena státními hymnami, potom následovala prohlídka vzorně vybudovaného ústavu, jenž projektantu je ke cti a celému kraji k ozdobě, načež v 1 hod. odpo. konán byl společný oběd v Lázeňském hotelu.

níků a sta placených týdeníků, které čísla žvou proti fašistům, k čemuž přímo zákeřnickou, již v žurnalistice rovné, připojuje: „Vidíme to i na ských Novinách, které jak jen mohou také s troškou do mlýna.“ — Náš a má-li p. „redaktor“ Kerhart ještě v těle, vyzýváme ho, aby veřejně čísla svého „žurnálu“ dokázal, že házet „Pod Noviny“ do jedno oněmi „sty placených týdeníků“. sloví jasně a my už si s ním pspravíme. Neučiní-li tak, necht si učiní úsudek, jaké mají předáky. Kerharte: Jsou „Pod. Noviny“ deníkem? Ano či ne? Buď odpotáček anebo jste — ostatně potukážete sám, kdo jste! Čekáme!

Výsledkem snahy normalisování nícké stránky jest nová žárovka Osrovky Osram (15, 25, 40 W) pro veosvětlovací účely znamenají dů V těchto žárovkách jest umístěno se spirálové vlákno, jimž se zvýš žárovky, to znamená, že se získá třebě proudu značnější světelný bylo u žárovek v dřívějším prove ložení světla jest díky spirálovému vhodnému uspořádání mnohem přřednost má také libivý hruškov rovky, která se snadno přizpůsobí tidlu, jakož i účelné jednotné baler jest, že se uskladnění těchto žár jest tudíž nová žárovka Osram z děm směru, pročež jest určena tlačila všemožné ostatní druhy.

Odbor. lékař chorob žensk
MUDr. VLADIMÍR PR
Kolín, Havlíčkova tř
(villa Annina). Tel
Röntgen, diathermie, umě

**Odborník pro choroby srdce,
cív a nemoci ženské**

pisne 22 Kč. Nové vstupující přinesou pro
vě pouštěcí vysvědčení. Opozděné dostavení se k
vy. zápisu se pokutuje. Po 15. říjnu se noví žáci
oly nepřijímají.

Odb. lék. nemocí dětských 361
MUDr. Jarmila Hellichová,
býv. sekund. lék. České dětské nemoc.,
Poděbrady 326-II.,
dům p. účet. rady J. Manycha.
Ord. 8—10, 2—3.
Telefon č. 77. Horské slunce.

chvěje se
To že oc
zim podle
září v 20
jde nebes
dlouhá, m
její konec
jara. Jen
Stát
dovolujem
Jest dovol
věk, trest
důsledku
úředně uz
dávání čas
ukončil a
rentů? Je
Bečička z
ných časop
je uveřejni
že nejnově
venský Illus
vodně jako
skoslovensk
před tím n
vydal bez
určení adre
konečně zn
všechna tre
činnosti „re
bradech, o

Změna v osobní dopravě. Od 1. října
t. r. na trati Poříčany—Nymburk bude vlak
1952 zastavovati v zastávce Třebestovice; od-
jezd 16 hod. 07 min.

Okresní výstava v Poděbradech má býti
uspořádána v r. 1929.

**Odborná (zimní) hospodářská škola
v Poděbradech.** Při stávající již vyšší ho-
spodářské škole v Poděbradech otevírá se le-
tošním rokem též odborná hospodářská škola se
dvěma zimními běhy, z nichž každý počíná
dnem 1. listopadu a končí dnem 30. dubna
roku následujícího. Zřízením této školy má býti
vyhověno přáním drobných zemědělců a země-
dělského dělnictva, jichž dítky zde získají po-
třebného odborného vzdělání a kterým jest ná-

Kůže.
Obuvnické přípravy, hřbety, vazy,
krajiny, svrčkové kůže, ...
jedine

Obnovení techniky,

8-11, 1-5. V neděli a svátek 8-11.

po pře-
ní stránka

a př. Dra
avštitvena
stavě své
Nehleděl

ale jako
ličením
hodných
romítnuta
aznil, že
vo. Jako
záhady
některé

den 4.
O svých
ního ná-
ý řečník
že i tato
toužící
K.

klad na 4leté studium na vyšší škole příliš vy-
soký. Vyučování na této škole obstarávají budou
profesoři vyšší hospodářské školy, sbírky učebné
a školní statek školy vyšší budou posluchačům
odborné školy k dispozici. Prospekty zasílá a na
dotazy odpovídá bezplatně ředitelství vyšší ho-
spodářské školy v Poděbradech.

Matka devíti dětí, z nichž 7 jich je
na živu, je tak chudá, že nemůže svému nej-
menšímu dítěti koupiti kočárek, musí je nositi
za ní do práce dcerka desetiletá, slabá. Ne-
našla by se paní dobrého srdce, která by da-
rovala nebo aspoň lacino prodala kočárek po
svých dětech, jenž někde na půdě nečinně
stojí? Byl by to účinný skutek lásky k bližnímu.
Bližší sdělí Jos. Robovský, správce školy ve
Velkém Zboží.

Náš program. Že nás ostouzejí lumpové
a podvodníci, je nám přece jen milejší, než
kdyby nás chválili. S nimi jsme nikdy nešli a
nikdy nepůjdeme s nimi. S nimi nikdy bez

Ročník XIII. V Poděbradech dne 27. května 1926 Číslo 2.

PODĚBRADSKÉ NOVINY

Vychází každý pátek.
Platí se a dodává se do domácností poštovním obilnicím: číslo 40 Kč, půlletě 20 Kč, čtvrtletě 10 Kč.
Jednotlivá čísla po 50 hal.

Redakce, administrace a expedice: Poděbrady, Přího náměstí 126/III.
Uzávěrka listu vždy ve středu dopoledne.
Reklamacím se ozývají až následující úterý po 6 hodině večerní.

Pod vlastní střechou.

Novostavba vyšší hospodářské školy v Poděbradech blíží se zvolna svému ukončení. Pošátkem příštího školního roku (mimo se její síň začne) a tato jediná střední škola poděbradská naleznou konečně státní umístění po několikaletém pobytu v neprospěšných neustálých místnostech v budově lázeňské správy.

Nová budova, monumentální a přece úplně jednoduchá, bude také odobrou zásluhou štátního úřadu a architektonickým výkonem celé villové čtvrti.

Pro vysvětlení různým pochopením, kterým se tato nová budova přilíbí rozličně, jest nutno uvést, že vlastně jde o sálek pro pět institucí, spojených pod jednu správu: vyšší hospodářskou školu (včetně školní zahrady), odbornou (ženskou) hospodářskou školu (2 ročníkovou), hospodářskou (jednotlivou) školu, drůbežnickou (jednotlivou) školu a výzkumnou stanicí zemědělskou. Původně v Poděbradech založená byla škola hospodářská vzrostla od r. 1922 na souhrn -ústavů, které mají -tobik tak jako gymnasiium.

Vyučování na školách zemědělských již se podstatně od vyučování na jiných školách odlišuje. Na zemědělské škole není třeba vyučovací hodiny, kterou by učitel doplnil doplnit ukázkami obrazů, modelů, výpazů, preparátů, konzervování žití rostlin nebo celých rostlin, pláty žití atd. Někdy k tomu, že přenašení učiva přednáší do učebny jest při tak velkém počtu proměnivosti zemědělské, jde o zemědělských škol vždy o to, aby látky byly v modelce, rostlinu, atd. pracovali, ať už v učebně nebo v terénu. Kdežto tedy na jiných školách učivo koncentruje se vyučování téměř výhradně v učebnách (laboratoře a místnosti pro sbírky jsou místnostmi pomocnými), jest tomu u škol zemědělských jinak naprosto; laboratoře a místnosti pro sbírky jsou hlavním střediskem pro vyučování a učební stouží spíše pro předání všeobecného vzdělání, jako pro český, matematiku a p. d. Samotně musí být místnosti pro -sbírky, (na jiných školách se říká „kabinet“) označující jejich pomocí mají -stavby) být tak rozsáhlé a tak zařízení, aby v nich mohly být látky sbírkové nejen demonstrovány, nýbrž aby v nich mohlo začít i pracování. Proto zemědělskou budovu škol zemědělských (včetně rozličných) než budovy jiných středních škol o stejném počtu učeben. K tomu se již již výzkumná a pokusnická činnost učivo škol, která ovšem zabere opět tak laboratorii.

V nové budově školní bude v přízemí umístěna škola umístění internát (6 ložnic, jídelna, kuchyně, koupelna, prádelna) hospodářské školy, bílé věžové bude být školní, se výhledem na hřbitov (zámeček, truhlářská) a místnosti drůbež-

nického oddělení (stáje a odchov kuřat pro farmu drůbežnickou i pro chovance drůbežnické školy).

V I. patře nad internátem jest oddělení strojírensko-lystácké a chemické a polstrohárnou pro tyto předměty zvířecí upravenou a laboratořemi. Ve východním traktu bude knihovna a čítárna. Kromě toho budou v tomto patře tří učebny a místnost pro ruční práce (zářek hospodářské školy).

V II. patře jsou další čtyři učebny, oddělení produkce rostlinné, chovu zvířat oddělení kulturně technické a kreslárny a místnosti administrativní (schůzovna, hovorovna, fedelná, kancelář a pokladna). Konečně ve věži nad hlavním vchodem umístí se meteorologie a fotografická.

V blízkosti školní budovy bude postaven též nový školní státek. Všecky objekty budou uzavřeny v rámci zahrady ovocných, okrasných a zelenářských. Ovocný sad byl již letosního jara vysázen v rozloze 1 1/2 ha.

Na konci zahrady školních postavena jest drůbežnická farma, umístěná v řadě úhledných domků, postavených z největší části žulovými školou pod vedením profesorů. I toto prostranství jest vysázeno ovocným stromovím, takže v krátké době bude komplex pozemků okolo nové školní budovy představovat jedinou rozsáhlou zahradu, do níž všelijak budou jednotlivé školní objekty.

Dr. B. Stempel.

Náš venkov.

Jubilejní dny zemědělské mládeže čes. republiky v Praze. Ve dnech 15. a 16. května proběhl republikánský deset let republiky slovnostní den. Jeho zápatí bylo se na Slovaččině oslavě, aby podali čest 20leté práce. 20 let! Doba dlouhá, plná úsměvů a slávy práce, doba státní i osobní. K rozdílům

FEUILLETON.

JUC. JE Mladík:
Činnost spolku „Studující Poděbradská“ od r. 1923 do dnešní doby.
(Připomínka k oslavě letnic.)
(Dokračování.)

Nově zvolený výbor oslavil ve své pololetní zasedání oslav. Těsně po skončení, v tenkrát pro našeho státu konati a masově být od nich po několika bezvýsledných pokusech (celkem asi čtyř ročních) úspěšně. Rovněž těsně před tím, jak byl spolok ustanoven na 4 třech, nemohly být pro oslavit konány. Tento nedělní spolok vznikl byl kapitulou poškoděna 64 členů a skvělou hostičkou oslavě, kde kromě oslavě se studentské oslavě. Laskavý odbor velice dobře propracoval a taktič odbor velice úspěšně

slovnostem, jím předcházet zemský sjedn. republikánské oslavě, dostal se na bucharčích podniku představa vlády A. S. Švedla do prověření ministru Sedlákem a Hodině spolu s poslanci: Šaškem, Mlýnskem, Dr. Čermákem, Mochkem, Křemencem, Marchou, Chloubovskou a j. Přesně vlády byl po zpoždění „Rozhodnutí“ a „Věsta“ předeměněných publikujících Haholzem učiva představení poslaneckým Ing.

pozdě. Z kulturních podniků zastává oslavě pořádku divadelního představení Romána Rollanda „Hra o lásce a smrti“ se režíroval R. Katochou. Toto představení pořádku spolok v režii zříti a své divoké. Kritika byla v celku příznivá.

V následujícím měsíci října pořádku spolok, resp. „společenský“ jeho odbor pořádku každou nedělní praxí „odpolední čaj“, které pořádku se desí (jaký učivo „A. z. čaj“ jsou velice úspěšné: jsou line, desíng-ten a p. z důvodů reklamních). Tyto „čaje“, které pořádku konány v „Grand-hotelu Ústí“, nyní v „Sala Terent“ jsou dostatečným nástrojem studentstva a jsou čestně uspořádány a velmi prosperují, což nutno přičísti konanosti (spolok pořádku, které nutno studentstvo masově láti. V říjnu utvořen totiž t. z. „společenský klub“, jehož oslavě se společně se „společenským klubem“ dříve zúčastňují, který splynul s naším spolokem, který již se pořádku oslavě tyto „čaje“ v hotelu Bytva. Společ-

LAZNE.
a sezonní.

se dnem 15. t. m.
ele budou dnem
y teprve od osmé
třicátníků z lázeň-
bude v neděli
lo 12 hodin vysí-
nikající francouzští
ady dne 25. září.

bradech dne 14.
28—30 Kč, tva-
hal., hrušky 1—3
blka 1 50—3 Kč.

je. Dne 8. t. m.
stince J. Černého
slušně ustrojený,
a udělav útratu

aně zmizel. Dru-
stinci p. V. Hla-
lobře popil a po-
36 Kč, nestaraje
ekl. Patně je to
ta, o jehož neví-
podobnou zprávu
nkova".

d týdnem ohlásil
e do svých stran
a. Takových kra-
rubrikou, pokud
denáct! Ale nej-
elmi starostlivých
ěbradech nechte a
ného papíru!!

l. t. m. oznámila
lka domku v Po-
pínulé noci asi v

příjemně překvapení novou vodoléčbou (?).

Z lázeňské statistiky. V letošní lázeň-
ské sezoně navštívilo do 13. září Poděbrady
6533 stálých, taxu zaplativších hostů (loni 5628).

Koncerty v lázeňském parku potvrzují
letos do konce září.

**Úbytek žactva na měšťanských ško-
lách.** Na měšťanské škole chlapecké v Podě-
bradech je nyní po prázdninách 259 žáků
(loni 358), na měšť. škole dívčí 209 (loni 290)
a v učebním kursu 28 (loni 47).

P. T. míst. obecnstvu a láz. hostům
doporučuje se

**nově postavený a komfort. zařízený
HOTEL PRAHA**

v Láz. Poděbradech, Riegrovo nám.
Kavárna. 35 pokojů. Ústřední topení. 2 kulečníky.
Zvláštní místnost pro svateb. hostiny, schůze atd.
Telefon č. 88. Plzeňský Prázdnoj. Menu. Dietní jídla
Vzorná obsluha. **Karel Reichl**, hotelier.

**Otevření nové budovy vyšší školy
hospodářské v Poděbradech** bylo vykonáno
slavnostním způsobem v neděli 11. t. m. dop.
za hojné účasti pozvaných hostů i širšího obe-
censtva. Slavnost zahájena byla v krásné halle
ústavní ouverturou k Smetanově „Libuši“, kte-
rou zahrála naše lázeňská hudba, načež před-
sedá okresní správní komise a kuratoria školy
p. Ing. Hájek uvítal srdečně četně shromáždě-
né příznivce a přátele školy, jmenovitě pak
pp. zástupce ministerstva zemědělství, p. posl.
Bradáče a pana senátora Millera, zást.
zemědělské rady, všechny předsedy okresních
správních komisí, zástupce hospodářských škol,
starostu města Poděbrad p. K o c h a a Sadské
p. Dra P o k o r n ě h o, jakož i všechny ostatní
starosty, zástupce úřadů a korporací, župního
předsedu republ. dorostu, rektora ukrajinské

Poděbradské Noviny.

Strana 6.

Nejlepší jest obuv Mnichovohradišfská!

Veškeré druhy této obuvi v cenách velmi levných a hojném výběru na skladě u
Josefa Havelky, Lázně Poděbrad
Opravy se vyřizují ihned!

hosp. akademie, pí Kerhartovou, chot bývalého okres. starosty, který má největší zásluhu o zřízení hosp. školy v Poděbradech, p. posl. Ing. Hrdinu atd., načež přednesl historii od počátku této školy až do ukončení stavby její nádherné budovy. Řečník upozornil, že myšlenka zřídit hosp. školu v Poděbradech vyšla již v r. 1907 z městské rady, na rozhodujících místech nebyla však příznivě přijata, až pak 11. března 1919 zaslál okresní výbor v Poděbradech s obcí zdejší novou žádost, které konečně bylo vyhověno tak, že ještě téhož roku 1. října mohlo býti začato s vyučováním. Místnosti propůjčené škole lázeňskou správou nevyhovovaly a bylo nutno připravovati se k stavbě nové moderní budovy, jež podle návrhu poděbradského rodáka p. arch. Vojt. Kerharta, syna zasloužilého okres. starosty, odevzdávána je dnes svému ušlechtilému účelu. V dalších slovech p. řečník vděčně vzpomněl všech, kdož jakýmkoli způsobem o vznik a rozvoj školy se zasloužili, načež odevzdáváje novou budovu do správy řed. Dra Stempla a profesorského sboru, vyslovil přání, aby škola tato vždy plně svůj úkol konala, vychovávajíc žactvo v lásce k vlasti a k prospěchu celého národa. — Následovaly pak projevy hostů a delegátů, načež s potleskem přijato, aby prezidentu Republiky T. G. Masarykovi ze slavnosti byl zaslán telegrafický projev úcty a vážnosti a nestoru české vědy zemědělské dru Stoklasovi k jeho sedmdesátinám zdravice. Slavnost byla zakončena státními hymnami, potom následovala prohlídka vzorně vybudovaného ústavu, jež projektantu je ke cti a celému kraji k ozdobě, načež v 1 hod. odpo. konán byl společný oběd v Lázeňském hotelu.

níků a sta placených týdeníků, které čísle žvou proti fašistům, k čemuž přímo zákeřnickou, již v žurnalistice rovné, připojuje: „Vidíme to i na svých Novinách, které jak jen mohou také s troškou do mlýna.“ — Náš a má-li p. „redaktor“ Kerhart ještě v těle, vyzýváme ho, aby veřejně čísle svého „žurnálu“ dokázal, že házetí „Pod Noviny“ do jednoho oněmi „sty placených týdeníků“ sloví jasně a my už si s ním pspravíme. Neučiní-li tak, nechť si učiní úsudek, jaké mají předáky. Kerharte: Jsou „Pod. Noviny“ deníkem? Ano či ne? Buď odpotáček anebo jste — ostatně potukážete sám, kdo jste! Čekáme!

Výsledkem snahy normalisování nícké stránky jest nová žárovka Osram (15, 25, 40 W) pro ve osvětlovací účely znamenají dů V těchto žárovkách jest umístěno se spirálové vlákno, jímž se zvyš žárovy, to znamená, že se získá třebě proudu značnější světelný bylo u žárovek v dřívějším prove ložení světla jest díky spirálovému vhodnému uspořádání mnohem př přednost má také libivý hruškov rovy, která se snadno přizpůsobí tídu, jakož i účelné jednotné baler jest, že se uskladnění těchto žar jest tudíž nová žárovka Osram z dům směru, pročť jest určena tlačila všemožné ostatní druhy.

**Odbor. lékař chorob ženskl
MUDr. VLADIMÍR PR
Kolín, Havlíčkova tř
(villa Annina). Tel
Röntgen, diathermie, umě**

**Odborník pro choroby srdce,
cév a nemoci ženské**

Seznam obrázků použitých v textu

Obrázek č. 1 – Z výstavby školy, na fotografii čtvrtý zleva předseda správní komise Josef Hájek, uprostřed Dr. Otakar Srdinka, prof. a ministr zemědělství, druhý zprava Dr. Ing. Bohuslav Stempel budoucí ředitel hospodářské školy	23
Obrázek č. 2 – Schodiště s luxferovou podlahou a světlíkem	24
Obrázek č. 3 – Školní statek z 30. let, pohled od řeky Labe	26
Obrázek č. 4 – Kabinety školních pomůcek v období 30. let.....	28
Obrázek č. 5 - Mgr. Eliška Majtášová-Janovská a Mgr. Adolf Filáček, dva významní učitelé, kteří na škole působili více jak 40 let	30
Obrázek č. 6 – Odborná učebna chemie 50. léta	31
Obrázek č. 7 – Učebna chemie dnes.....	31
Obrázek č. 8 – Tělocvična, která vznikla přestavbou v r. 1997	39
Obrázek č. 9 – Pohled z ekologické zahrady, vlevo domov mládeže vpravo nová přístavba realizovaná v 90. letech	42

Fotografie č. 1 součást archivu Polabského muzea v Poděbradech, poskytla odborná pracovnice Polabského muzea Poděbrady PhDr. Helena Lipavská. Fotografie č. 2, 3, 4, 5 a 6 poskytl Ing. Miroslav Tomek, Poděbrady. Fotografie č. 7, 8 a 9 pořídila autorka práce Ludmila Ptáčková.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Přehled kategorií a oborů zemědělských oborů.....	16
Tabulka č. 2 – Vývoj počtu nově přijatých žáků.....	17
Tabulka č. 3 – Vývoj počtu v nově přijatých žáků v procentech	18
Tabulka č. 4 – Počty žáků dle oborů (1923-1938)	27
Tabulka č. 5 – Učební plán studijního oboru agropodnikání z r. 1993	36
Tabulka č. 6 – Učební plán oboru agropodnikání (41-41-M/01) platný od r. 1. 9. 2014....	43
Tabulka č. 7 – Přehled nově přijatých žáků na jednotlivých oborech v letech 2000 až 2020	44